

Mulandó és örökkévaló

Ézsaiás 45,24-26

Életünk mindennapjainak fontos részét jelentik az évfordulók, emléknapok. Lapunk szerkesztősége számára sem közömbös, hogy a 25. évfolyam kezdődik ezzel a számunkkal. Hálát adunk ezért a Mindenhatónak, s megköszönjük mindenkinek a bizalmat, hogy írásaikkal, tudósításaikkal hozzájárulnak eredményes munkánkhhoz. Hálánk igei alapja Ézsaiás próféta könyvének megjelölt szakasza. A 24. vers egyértelművé teszi, hogy megváltónk, az Úr alkotott mindent! Nincs alapja sem a hivalkodásnak, sem az öndicséretnek, **mert mindent az Úr alkotott.** A lapunk indulásakor sokszor hallott kétségekre, ellenvetésekre emlékezve az Újszövetségben olvasható Gamálieel tanácsa volt a mindenkori szerkesztők számára az irányadó üzenet: „**Mert ha emberektől való ez a szándék vagy ez a mozgalom, akkor megsemmisül; ha pedig Istentől való, akkor úgysem tudjátok megsemmisíteni őket, és még úgy tűnhettek fel, mint akik Isten ellen harcoltak.**” A két igeszakasz egymást erősítő üzenete komoly figyelmeztetés és bátorítás. Figyelmeztetés a folyton fanyalgóknak és kételkedőknek,

de bátorítás az Úr hívására engedelmeskedőknek. Egy hűséges olvasónk így fogalmaz: „E havilap összetart, buzdít, életet és erősít. Istenünk gazdag áldását kérem a Református Újság minden szerkesztője életére.” Nagyon fontos, hogy református keresztyénként tudjunk öz-

rászlók és bölcsék sorsáról, s arról, hogy **Ő valóra váltja szolgálóinak beszédét, megvalósítja követői tanácsát.** Szomorú tapasztalni, milyen könnyen veszi korunk embere az ige üzenetét, nemegyszer még azt is felróva az Úrnak, hogy túlságosan szigorú! Mintha nem hirdetné szolgálóival évszázadok, évezredek óta, hogy a bűnnek és engedetlenségnek mi a következménye. Pedig azt is egyértelművé tette, hogy Ő igaz bíró, akit nem lehet hamis tanúkkal, jogi csűrővel-csavarással megtéveszteni. Magyarokodásaink előtte semmit sem érnek. Amikor Ézsaiás leírja a Jeruzsálem felépítéséről szóló ígéret a város még romokban van, s a nép maradéka több száz kilométerre az ígért földjétől szolgátságban. Emberi számítás szerint nincs esélye sem a nép megmaradásának, sem a város újjáépítésének, és

Haraszti református temploma
Horvátországban

mégis megtörténik. Megtörténik, mert Isten azt megmondta! Nem lehet kétségünk ma sem az Ő kijelentésének beteljesedéséről. Erről akar lapunk továbbra is bizonyosságot tenni minden olvasója számára. Úgy legyen!

Csoma L.

Értesítés 2%

A Lónyay Gábor Polgári Társulás értesíti mindazokat, akik ebben az évben is adójuk 2 %-val támogatni kívánják gyülekezetüket, hogy társulásunk ismét kész fogadni az adományokat, hogy azokat eljuttassuk a célgyülekezetek számára. További információkkal a 056 6395396-os telefonszámon, vagy a ladislavcsoma@gmail.com e-mail címen szolgálunk.

Csoma László, elnök

A Szeretetnaptár 2018-as kiadása és a Református Újság a 2018-as évre még rendelhető szerkesztőségünk címén.

076 74 Drahňov-Deregnő 216,

Tel.: 056/6395396,

e-mail:

ladislavcsoma@gmail.com.

Csoma László

Nem érdem szerint vagyok! És akkor...?(!)

„Te pedig amikor adományt adsz, ne tudja a bal kezed, mit tesz a jobb...” (Mt 6, 3.)

Hogyan is lennék érdem szerint? A jó Isten bár szeret, irgalmas, de igazságos is, szóval, ha én is kicsit igazságos vagyok magammal szemben, érdem szerint nem vagyok méltó az Isten szeretetére. Hála Istennek, van kegyelem és bűnbocsánat, megbánó szív és lelkiismeret, mely megengedi lelki létezésem. Hogy honnan is mindez? Találtam a mobiltelefonomon egy alkalmazást, mely naponta egy Igerészt mutat, rövid magyarázattal. Őszintén szólva, a napokban ezt az alkalmazást akkor nyitottam meg, amikor valamiért elégedetlen, és magam számára is kellemetlen voltam. S lám, ott van, aminek lennie kell, a lelki feltöltődés lehetősége... Hogy akkor tessék szépen nagy levegőt venni, elolvasni az Igerészt, és szépen megnyugodni, végig gondolni, mi is történik velem valójában: ok, okozat, kiváltó ok, megoldás. Szóval, volt, hogy bezártam azzal a gondolatsorral, hogy most ennek nincs ideje, de aztán újra kinyitottam, hogy akkor olvassuk csak el még egyszer... volt hogy a következő napra lapoztam, mondván, keressünk „alkalmasabbat”... de visszatérve az aktuális napi üzenethez, megtaláltam mondanóját. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a napi isteni üzenetet erőszakkal kell kivetítenünk életünkre, hanem azt, hogy nem kell ellenszegülnünk a széles látókörnek. Nem kell, hogy mindig „aktuális”, avagy aznap „lelkem sebeinek fertőtlenítésére” készített üzenet legyen az aznapi Ige, hanem hogy meglássuk benne azt, amin elgondolkozhatunk akkor is, ha épp aznap semmilyen történést az életünkben nem magyaráz meg, nem egyenget el az adott részt. A mindennapjainkra szánt egy-egy Igeszakaszt és annak magyarázatát nem napi horoszkópként és jóváhagyó-bűbájként kellene olvasnunk, annál inkább bizsergető segítségként, mely kiskaput nyit a lelki megnyugvás felé.

Így lenne ez a segítségkéréssel és a segítségnyújtással is. Amikor az ember segítségért kiállt, azt akarja, hogy mindenki hallja és ebből a „tömegeből” legalább valaki megsegítse. Azonban van, amikor túlzásba vesszük ezt a dolgot, és azt szeretnénk, hogy minél több ember meghalljon, megértsen, de talán elveszlik a mennyiség közben a minőségi üzenet. Nem az lenne a lényeg, hogy mi magunk szerint minél több embert megnyerjünk,

hanem, hogy a jó Istenre bízzuk azt, mennyi embernek kell meghallania a mi üzenetünket, mely az Örök Istentől való mindenkor, szavatosságát nem múló üzenet. S ez az a pont, melyet sok ember kétségbe von, mely szerint minél több embert nyerek meg, annál nagyobb az én dicsőségem. Minél többen hallanak meg, annál nagyobb a sikerem. Minél bővebb a gyülekezetem, annál gazdagabb az egyház. Biztos ez Kedves Testvérem? Természetesen azt szeretnénk, hogy minél többen térjenek meg, és járjanak a „Jó” útján, viszont a látszólag jó szándék nem jelent mindig mélységében is alázatos, értékes, áldott célt szolgáló folyamatot.

Nekem személy szerint nagyon tetszik ez a mondat, hogy „ne tudja a bal kezed, mit tesz a jobb”, ugyanis az én értelmezésem szerint ez játékoságra, ártatlanságra, kicsit gyermekségre, de

Simon András grafikája

WWW.SIMONGALERIA.HU

mindenképpen pozitívumra vezet(het). Nem akarom belelátni azt a balgaságot, mely szerint ügyetlenül elhamarkodjuk a döntéseket, elkapkodjuk a lehetőségeket, hanem szeretném úgy értelmezni, hogy a jó Isten ezzel hatalmas lehetőséget nyit emberi mivoltunknak, melynek alapján az Ő iránta érzett hűségünk szerint cselekedhetünk. Menjünk be a belső szobánkba, s ott gondoljuk végig életünket, gondolatainkat, mondanónkat, teendőinket, céljainkat és annak kiváltó okait.. Ott gondoljuk végig, mit szeretnénk tenni családunkért, barátainkért, gyülekezeti tagjainkért, egész közösségünkért, saját magunkért, hogy az a jó Isten dicsőségét szolgálja. Úgy gondolom, ez minden istentiszteletre készülő lelkipásztor alappozíciója kellene hogy legyen. Értem én, hogy az ember halandó és bűnös, viszont a keresztyén ember viselkedésével mindig valamilyen célt

szolgál. Ez pedig nem lehet más, mint kegyelmes Atyánk belénk vetett szeretettel teljes mivolta, mely megengedi, hogy a „jó”-nak teremtett világot „jó”-val töltsük meg, s próbáljuk a próbálkozó rosszat jóval jóra fordítani.

Kicsit mintha eltértem volna attól, amit írni szerettem volna, de talán ezt sem bánod kedves Testvérem. Néha a tudatalatti (azaz reflexszerű megnyilvánulás) jobb dolgokat cselekszik az emberrel és környezetével, mint a túlzottan megtervezett cselekedetsor. Néha én is meglepődöm egy-egy reakción és álmélkodom, ez ugyan honnan jött?! ...Ugyan honnan? Belegondolva, a tudatalattink néha sokkal jobb ember, mint mi magunk, és mi ezt sokszor mennyire elfojtjuk.. – ez csak egy margóra szánt gondolat akart lenni..

Viszont, hogy a bibliai üzenet talán valódi mondanójára térjek: ne akarjatok megfelelni a világnak, ne akarjatok nagyolni tetteitekkel és elért érdemeitekkel, hanem mindezt benső szobátokban rendezzék el. Ha valakivel jót tesztek, ha valakinek segítetek, ne az emberektől és a megsegítettől várjátok a hálát, sőt ne is várjátok hálát, hanem adjatok azért hálát, hogy adni tudatok és akartatok, s legyen azon a jó Isten áldása. Igen, ez sértheti büszkeségünket és egoizmusunkat, viszont táplálja lelkünket és lelki ereinket, a hitbeli elégedettség tölt el és a jó Isten szeretete lüktet szívünkben, mely által valódi étellel telik meg énünk.

Ne érdemeinket keressük, hanem a jó Isten kegyelmét, mely által még jobbak lehetünk, s minél többet segíthessünk. A média naponta, óránként és percenként van tele szörnyűségekkel, katasztrófákkal, lelketlenséggel és erőszakkal... Nem azt mondom, hogy amint a filmek is mutatják szuperhősök és hittérítők legyünk, hanem legyünk egy csepp a tengerben, mely – ha a jó Isten is úgy akarja – kitisztíthatja a tenger egy részét. Mint ahogy mondani szokták: egy csepp olaj egy teljes hajó ivóvízkészletét tönkre teszi. Tegyük mi is tönkre a világot rosszá.

A lehetőségeinkért imádkozzunk, a könyörületért könyörögjünk és az áldásért adjunk hálát, s mindennek előtt és felett legyünk telve minden nap keresztyéni alázatos, megbocsátó, segítséget elfogadó és adó lelkülettel, őszinte szeretettel, bé-

kességgel, hogy ezt környezetünk is észre vegye, átérezze és így megnyugvást nyerjünk azok számára, akik reánk bízottak. Sohasem tudod, kinek segítesz, ki lát és ki hall meg... de ami a legfontosabb, a jó Isten mindent lát és hall. A benső szobád-

ban is és a közösségben is. Ha attól félünk, hogy jutalom, elismerés nélkül maradunk, ismét csak hitetlenségünkre vall. Nincs miért aggódnunk. A jó Isten látja szívünk gondolatait és szándékait, és mivel Ő a mindenható, a világ semmi-

féle ereje ezt nem tudja felülmúlni. Ez legyen a Te mérvadód és újévi fogadalmad: nem embereknek, hanem Istennek akarok megfelelni. Teljes lelkemben.

Csoma Annamária

NŐK A BIBLIÁBAN - Bethsabé („Eskü lánya”) – Salamon király édesanyja Bethsabé, Eliám lánya

(2Sámuel 11:3)

Bethsabé nevéhez fűződik a Biblia egyik legszenvedélyesebb története. A hettita Uriás feleségére Dávid király egy este, a palotája tetején levegőzve figyelt fel, amint a szép asszony éppen fürdőzött. A Szentírás megjegyzi Dávidról: *„Dávid azt cselekedte, ami kedves volt az Úr szemei előtt, és el nem távozott azoktól, amelyeket parancsolt néki az ő életének minden idejében, kivéve a Hittus Uriás dolgát.”* (1Királyok 15:5)

Dávid magához rendeli az asszonyt, s miután vele hált, Bethsabé áldott állapotba kerül, s üzenetében tudatja Dáviddal, mi történt. Dávid erre hazahívhatja Bethsabé férjét, Uriást a háborúból, ám a férfi nem tér haza feleségéhez, hanem Dávid testőrei mellett tölti az éjszakát. Amikor felelősségre vonják, Uriás elmondja, hogy nem tud tiszta lelkiismerettel a feleségéhez hazatérni, miközben bajtársai a harctéren kockáztatják életüket. Dávid tovább marasztalja, vacsora közben lerészegíti a férfit, ám Uriás megint csak a testőrséggel tölti az éjszakát.

Ekkor Dávid levelet ír unokaöccsének, Joábnak, aki a hadsereg parancsnoka, amely levélben arra kéri Joábot, hogy Uriást küldje a csata sűrűjébe. A történet iróniája, hogy Uriás maga adja át a levelet parancsnokának. Joáb valóban a biztos halálba küldi Uriást. A gyászidő leteltével, Dávid feleségül veszi Bethsabét, aki fiút szül neki. Isten azonban elküldi Nátán prófétát, aki miután keményen megdorgálja Dávidot bűnéért, megjósolja, hogy a gyermek nem fog sokáig élni, s Dávid később is Isten büntetését fogja elszenvedni: *„Ezt mondja az Úr: Ímé én épen a saját házából bocsátok reád csapásokat, és feleségeidet szemed láttára veszem el, és adom más felebarátodnak, és hál a te feleségeiddel fényes nappal.”* (2Sámuel 12:11) A gyermek születése után egy héttel, meg is halt. Dávid megvizsgáltja Bethsabét, aki nem sokkal ezután újra áldott állapotba kerül, s megszületik Salamon.

Dávid büntetése évekkel később valósul meg, amikor a fia, Absolon lázadást

szít ellene, amely polgárháborúba torkollik, majd dicstelenül elbukik. Általa teljesedik be a prófécia, amikor nyilvánosan bevonul Dávid ágyasainak házába, ezáltal az egész nép előtt nyilvánvalóvá válik trónra irányuló igénye (...és hál a te feleségeiddel fényes nappal).

Amikor Dávid megöregedett, Adónia nevű fia királynak akarta kikiálttatni magát, s az általa szervezett nagy lako-

mára mindenkit meghívott, kivéve Salamont és híveit. Ekkor Nátán próféta Bethsabéhoz siet, és sürgeti, kérje meg az öreg királyt, hogy teljesítse be ígéretét, mely szerint Salamon fogja őt követni a trónon. Bethsabé közbenjárására Dávid elküldet Cádók papért, hogy kenje királlyá Salamont. Bethsabé ritkán kap szót a történetben, viszont Salamon tanúbizonyságot tesz neveltetéséről, amikor a Példabeszédek könyvében ezt írja: *„Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint; még mikor megvéhdedik is, el nem távozik attól.”* (Példabeszédek 22:6).

Egyes vélemények szerint, Bethsabé

írta a Példabeszédek 31. fejezetét (a derék asszony dicsérete), figyelmeztetésként Salamon számára, amikor a fáraó lányával kötött házasságot. Ha valóban Bethsabé a szerzője ennek a fejezetnek, úgy érthetővé lesznek a fejezetben szereplő figyelmeztetések, amelyek az idegenből érkezett leányokra is érthetőek.

Miután Salamon király lett, Bethsabé a megtisztelő „Király anyja” címet viselhette. Dáviddal való kapcsolatának mélységét és befolyását hangsúlyozza, hogy más feleségekkel és ágyasokkal ellentétben, Dávid idős korában is engedett neki, amikor Bethsabé emlékeztette Salamonnal kapcsolatos ígéretére.

Bethsabéről akkor tesz újra említést a Szentírás, amikor Dávid megöregszik, és „nem bírt felmelegedni”. Ezért kerestek neki egy szép leányt, a Súnem városából való Abiságot, aki nagyon szép volt, s ápolta a királyt, melegítette az ágyát, ám az 1Kir 1:4 tanúsága szerint, nem jött közöttük létre testi kapcsolat. Amikor Dávid, negyven éves uralkodás után, visszaadta lelkét az Úrnak, Adónia megalázza magát Bethsabé előtt, és feleségül kéri Abiságot.

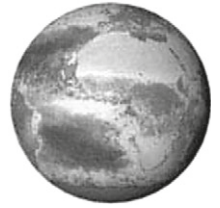
Bethsabé bejáratos Salamonhoz, és ahogy Nátán prófétával, úgy a királlyá lett fiával is korrekt, jó kapcsolatot ápol. Salamon mélységes tisztelettel viseltetik iránta, ám felismeri a szándékot, amellyel Adóniát nem a végzetes szerelem, hanem sokkal inkább az a hagyomány vezérelti, mellyel apja, Dávid, utolsó ágyasával kötött házassága révén

szimbolikusan jelezni akarja, hogy igényt tart a trónra. Salamon ezért elutasítja a kérést, s halálra ítéli Adóniát. Egyes vélemények szerint, anyja nyomására lehet, hogy ő maga vette feleségül Abiságot.

Bethsabé további életét homály fedi. Szövevényes, kiszámíthatatlan életútját drámai események szegélyezték, ám hitének és jellemének erősségét bizonyítja, hogy megadatott számára az egyik legnagyobb elismerés, a király édesanyjává válni, akiről Jézus nemzetségtáblázatában is említés történik.

Györky Szilvia

VILÁGOLDAL

Hitről hívóknak

Az ötven legveszélyesebb ország

Az Open Doors nevű nemzetközi szervezet idén is közzé tette éves jelentését a világban zajló keresztyénüldözésről. Ebben a szakemberek 2017-ben is ötven ország tendenciáit mutatják be, amelyek közül tavaly harmincban növekedett a keresztyénüldözés mértéke. Megközelítőleg

215 millió keresztyén ember szenved el extrém mértékű üldöztetést hitéért. A szervezet az országokat az élet öt területén - személyes hit, család, közösség, egyház és társadalom - tapasztalható üldöztetések fajtái és szintjei szerint rangsorolja.

Az üldöztetés legfőbb jellemzői

A jelentés szerint a keresztyénüldözés legfőbb forrása világszerte a radikális iszlám elnyomás, ami újabb és újabb területeket von uralma alá: Ázsiában a Fülöp-szigeteket, Bangladeszt és Indonéziát, Afrikában Egyiptomot, Nigériát és Szomáliát. A folyamatot tovább erősítik a vallási nacionalizmus túlkapásai. A hatalmat féltő kormányok az adott ország többségi vallását használják fel a keresztyének és más vallásúak háttérbe szorítására. Míg Indiában és Nepálban a hindu nacionalizmus, Mianmarban és Srí Lankán a buddhizmus alapozta meg így az egyeduralmat.

A közép-ázsiai üldöztetés leginkább Üzbegisztánban, Tádzsikisztánban, Kazahsztánban és a listára első ízben felkerülő Azerbajdzsánban nőtt meg az utóbbi időkből. Ez elsősorban az iszlám helyi újraéledésére vezethető vissza, ami a többségi társadalom és a nacionalista, iszlámot előnyben részesítő kormányzatok kettős nyomásaként nehezedik a keresztyének mindennapjaira.

A lista első húsz országa, amelyben kimagasló a keresztyének üldözése:

1. Észak-Korea	11. India
2. Afganisztán	12. Szaúd-Arábia
3. Szomália	13. Maldív-szigetek,
4. Szudán	14. Nigéria
5. Pakisztán	15. Szíria
6. Eritrea	16. Üzbegisztán
7. Líbia	17. Egyiptom
8. Irak	18. Vietnám
9. Jemen	19. Türkmenisztán
10. Irán	20. Laosz

Kettős fenyegetettség

A jelentés külön szól a nők helyzetéről, akik keresztyénként kettős üldöztetés áldozatai. A lista országaiban naponként átlagosan hat nőt erőszakolnak meg vagy zaklatnak szexuálisan. Muszlim házasságba kényszerítésük egyet jelent keresztyén hitük feladásával. A kutatók a vizsgált országokban 2260 nők elleni incidenst regisztráltak, ez a szám azonban csak azokat az eseteket jelenti, amikor a nők bántásukat összeszedve megvalóították a történeteket, vagyis töredéke a valóságnak. David Curry, az Open Doors amerikai vezetője, látva az összesített értekeket, úgy fogalmazott: tovább kell folytatni a vezetők körében a vallásszabadság fontosságának és védelmének hirdetését.

Terror testközelben

„Édesanyám csupán egyetlen imát tanított nekem: »Istenem, Istenem segíts meg! « Ezt minden nap elmondom a családomért és a hazámért” – ismerhetjük meg az észak-koreai Hanna történetét az Open Doors jelentéséből. Mindig is ez az ima nyújtott támogatást neki és családjának a nehézségekben. A világ első számú keresztyéneket üldöző országában Hannát és férjét munkatáborba vetették hitükért, ahol házastársa a szörnyű kínzások közepette meghalt. Hanna éveket töltött távol a családjától és gyermekeitől, majd az egyik szomszédos, biztonságosabb országba szökött. A történeteket csak most, viszonylagos szabadságában merete megosztani, azonban az övéhez hasonló esetek többsége továbbra is az észak-koreai börtönök kibeszéletlen titka marad.

Tények

• Legnagyobb mértékben Egyiptomban, Indiában, Líbiában, Kazahsztánban,

Tádzsikisztánban és Törökországban nőtt meg a keresztyénüldözés.

- Nepál és Azerbajdzsán is csatlakozott az Open Doors listájához, viszont a Comore-szigetek és Tanzánia lekerült róla.
- A legtöbb keresztyének elleni erőszakos tevékenységet Pakisztánban jegyezték fel.
- A lista ötven országa közül harmincötben a radikális iszlám felelős a keresztyének elnyomásáért.
- Az elmúlt évben 3066 keresztyént öltek meg hitéért, 1252 embert raboltak el és 793 templomot ért támadás.

Az Indiában szolgáló lelkipásztort, Rohant és feleségét, Neha-t egy késő este lepte meg a feldühödött tömeg: egy falubeli fiú keresztyén hitre térítésével vádolták a párt. A közösség vezetői ezt mindenáron meg akarták bosszulni. „Addig ütöttek a feleségemmel együtt, míg szinte el nem véreztünk, aztán a kövekhez vágták legkisebb gyermekünk. Ez olyan erős traumaként érte a feleségemet, hogy el is vetélt” – olvashatjuk a megrázó részletet. Nem volt kérdés: ha életben akarnak maradni, el kell hagyniuk az otthonukat. Az Open Doors helyi segítőtje juttatta megfelelő orvosi ellátáshoz őket. Az üldöztetés majd a támogatás azonban csak megerősítette a házaspárt hitében és szolgálatában, az üldözöttek megsegítésében. Indiában az üldöztetések ellenére is növekszik a keresztyének száma, ami csak még inkább Isten közelségét hirdeti az embereknek.

A nigériai Yakubu esete is csupán egy a Boko Haram, a helyi radikális iszlám szervezet túlkapásai közül. Egy éjjel a csoport katonái riasztották fel: ajtaját betörték, mindenét elvették, majd nyakát több helyen is megvágta. Istennek hála, túlélte a támadást, de a szeme, szája, orra és füle körüli hegek örökre nyomai a szörnyű éjszakának. Az Open Doors-on keresztül sikerült nyak és gerincműtétet végezni rajta, fájdalmait enyhítésére. Yakubu úgy véli, élete Isten hűségének és szeretetének kézzel fogható bizonyossága.

Összeállította: Szoták Orsolya
Forrás: www.opendoorsusa.org

BIBLIAOLVASÓ

v e z é k f o n a l

1.	Cs.	1Móz 31, 1-21
2.	P.	1Móz 31,22-54
3.	Sz.	1Móz 32, 1-22
4.	V.	1Móz 32,23-33
5.	H.	1Móz 33
6.	K.	1Móz 34
7.	Sz.	1Móz 35
8.	Cs.	1Móz 36
9.	P.	1Móz 37
10.	Sz.	1Móz 38
11.	V.	1Móz 39
12.	H.	1Móz 40
13.	K.	1Móz 41, 1-36
14.	Sz.	1Móz 41,37-57
15.	Cs.	1Móz 42
16.	P.	1Móz 43
17.	Sz.	1Móz 44
18.	V.	1Móz 45
19.	H.	1Móz 46
20.	K.	1Móz 47
21.	Sz.	1Móz 48
22.	Cs.	1Móz 49
23.	P.	1Móz 50
24.	Sz.	2Móz 1
25.	V.	2Móz 2
26.	H.	2Móz 3
27.	K.	2Móz 4, 1-17
28.	Sz.	2Móz 4,18-31

FEBRUÁR

Mt 12,31-37
Mt 12,38-50
Mt 13, 1-9
Mt 13,10-23
Mt 13,24-30
Mt 13,31-35
Mt 13,36-43
Mt 13,44-52
Mt 13,53-58
Mt 14, 1-12
Mt 14,13-21
Mt 14,22-36
Mt 15, 1-9
Mt 15,10-20
Mt 15,21-28
Mt 15,29-39
Mt 16, 1-12
Mt 16,13-20
Mt 16,21-23
Mt 16,24-28
Mt 17, 1-13
Mt 17,14-21
Mt 17,22-27
Mt 18, 1-10
Mt 18,11-14
Mt 18,15-20
Mt 18,21-35
Mt 19, 1-12

1.	Cs.	2Móz 5
2.	P.	2Móz 6
3.	Sz.	2Móz 7, 1-25
4.	V.	2Móz 7,26-8,28
5.	H.	2Móz 9
6.	K.	2Móz 10
7.	Sz.	2Móz 11
8.	Cs.	2Móz 12, 1-20
9.	P.	2Móz 12,21-51
10.	Sz.	2Móz 13
11.	V.	2Móz 14
12.	H.	2Móz 15
13.	K.	2Móz 16
14.	Sz.	2Móz 17
15.	Cs.	2Móz 18
16.	P.	2Móz 19
17.	Sz.	2Móz 20
18.	V.	2Móz 21
19.	H.	2Móz 22
20.	K.	2Móz 23
21.	Sz.	2Móz 24
22.	Cs.	2Móz 25
23.	P.	2Móz 26
24.	Sz.	2Móz 27
25.	V.	2Móz 28
26.	H.	2Móz 29
27.	K.	2Móz 30
28.	Sz.	2Móz 31
29.	Cs.	2Móz 32, 1-14
30.	P.	2Móz 32,15-35
31.	Sz.	2Móz 33

MÁRCIUS

Mt 19,13-15
Mt 19,16-26
Mt 19,27-30
Mt 20, 1-16
Mt 20,17-19
Mt 20,20-28
Mt 20,29-34
Mt 21, 1-11
Mt 21,12-17
Mt 21,18-22
Mt 21,23-27
Mt 21,28-32
Mt 21,33-46
Mt 22, 1-14
Mt 22,15-22
Mt 22,23-33
Mt 22,34-40
Mt 22,41-46
Mt 23, 1-22
Mt 23,23-36
Mt 23,37-39
Mt 24, 1-22
Mt 24,23-51
Mt 25, 1-13
Mt 25,14-46
Mt 26, 1-29
Mt 26,30-56
Mt 26,57-27,2
Mt 27, 3-30
Mt 27,31-50
Mt 27,51-66

GYÜLEKEZETEINK életéből

Külön házban, de testvérként

Beszámoló egy presbiteri délutánról

Kiskövesden igyekszünk évente összehozni egy presbiteri délutánt, hogy ne mindig csak „hivatalosan”: dolgozva, tervezve, döntéseket hozva, hanem kötetlenül is legalább egyszer mindnyájan együtt lehessünk. Az ez évi, december 12-én tartott találkozásra először hívtunk vendégeket, a nagykövesdi presbiteriumot.

Az apropót az szolgáltatta, hogy a két gyülekezet 1887 óta folyamatosan önálló anyaegyházközseggként működik. Szóval, 130 éve. Azonban Urunk olyan szép, de nehéz próbák elé állítja református népünket, hogy ma különösen fontos összekapaszkodnunk. Nekünk, akik szomszédok, de még inkább testvérek vagyunk Jézus Krisztusban.

Több fül többet hall alapon. Mert talán több fül többet hall Isten életünket irányító igéjéből. Egyelőre annyit tudunk, hogy szeretnénk továbbra is külön házban, de még inkább testvérként élni.

A kétórás együttlét alatt játszottunk, énekelünk, áhítatot tartottunk, majd Jézus elénk tárt 5 célja alapján értékeltük gyü-

tük Szabó Sándor kiskövesdi presbiterünket 70. születésnapja alkalmából. (Sikerült titokban tartani tervünket.) Az

lekezetünk szolgálatát. Sok terv is elhangzott, reméljük, hogy az Urunk tetszését elnyerőeket együtt megvalósíthatjuk.

A közös vacsora végén érzelmesebbre váltott a hangulat. Szeretettel köszöntöt-

Ezékiel 3,17-et olvastuk fel, mert Sanyi bácsi sokak példaképeként igazi órálló. Isten áldja további életét családjá körében, és gyülekezetünkben végzett szolgálatát.

Langschadl István

Őszi Közgyűlés

Ha ős van – sőt, majdnem tél – a reformáció alkalmakon túl, melyekből volt minden egyházmegyében egyházmegyei szinten is bőséggel, egyházmegyei közgyűlésre sereglett össze az egyházmegye népe 2017. november 26-án, Nagyölvédre.

A felújított templomban Tok Tünde, nagysallói lelkész a 84. zsoltár alapján hirdette Isten ígését, vázolvá, mi a templom szerepe a hívő ember életében, hogy Jézus is szerette a templomot, hogy még a fecskének is van helye a templom ereszé alatt. De azt is elmondta, az ember azért megy templomba, hogy ott találkozzék az Úrral. De nem mindig találkozik.

Lelki otthont keres. Az otthon az apa, anya, testvérek, a lelki otthon ugyanez, ahol az apa a mi mennyei Atyánk, az anya az egyház és a testvérek pedig a testvéreink Krisztusban. Ha ezt így éljük meg, a templom, a közösség lelki otthon. Csak ebben a szeretetben, közösségben válik azzá.

A helyi lelkész, Antala Éva köszöntése után az esperes úr is köszöntötte a jelenlévőket és az egyházmegyében a szolgálattévő lelkészt, Tok Tündét. Megköszönte a nagyölvédeknek, hogy helyet adtak a közgyűlésnek.

Rövid szünet után, mely a megbízólevelek leadásának ideje volt, a közgyűlést Kiss Pál egyházmegyei gondnok nyitotta

meg, a számbavétel után határozatképesnek jelentve ki a közgyűlést, a jegyzőkönyv hitelesítőinek a megválasztása után az esperes vette át a szót. Összefoglalta az egyházmegyei reformációi alkalmakat: majális Zselízen, egyházmegyei reformációi istentisztelet Sáróban, 41 gyülekezet egyforma emléktáblát avatott, és egy 20 roll up-os kiállítás készült az egyházmegye életéről. Egyházmegyénk kiadott egy prédikációs kötetet, melyben minden lelkész 2 igehirdetéssel szolgált, valamint minden templomról Mátyás Lajos által készített akvarell található, a templomok, illetve gyülekezetek ismertetésével. A kötetet 1000 példányban adták ki.

Következtek a Közalaphoz benyújtott kérelmek, melyek tanács általi rangsorolását az esperes ismertette, s a Közgyűlés a következő sorrendet fogadta el: Garamsalló-templom nyílászáróinak cseréje, Nagypeszek – torony javítása, Fegyvernek – régi parókia gyülekezeti házzá való átalakítása. Az egyházmegyei szolidaritási alapról pedig Nemesoroszi – templomjavítás, Újbars – parókia nyílászáróinak cseréje. A Közgyűlés azt is meghatározta, hogy a Közalaphoz csak egy kérelem, adott esetben a garamsallói gyülekezet kérelme lesz felterjesztve. Két telekcsereéről is döntött a Közgyűlés, Barsvárad és Ipolypásztó kérelmei alapján, a Közgyűlés felterjeszti

jóváhagyásra ezeket a Zsinat felé.

Esperes úr röviden tájékoztatta a jelenlévőket a 2018-as év tervezett eseményeiről az összeállított missziói terv alapján: február –március: vizitációk, február: házasság heti alkalom, március 9: egyházmegyei szavalóverseny, április: egyházmegyei lelkésztovábbképző, április 15.: EM-i Tavaszi Közgyűlés, május: majális, június 10.: egyházmegyei kórustalálkozó, július első hete: gyermektábor Nagysallóban, július 2. hete: ifitábor Nyitrán, augusztus: Kárpát-medencei tábor Balatonfenyvesen, szeptember: szószerkesztés, október 26.: egyházmegyei bibliaismereti verseny, október 30.: egyházmegyei reformációi istentisztelet, november 4.: Rendes Őszi EM-i Közgyűlés. Lesz még 3 evangelizáció Ipolyság, Nagykálna és Zselíz, valamint az erdélyi, dési egyházmegyei lelkészeket fogadjuk.

Hozzászólások rendjén egyházmegyénk gondnoka, Kiss Pál mérnök úr szólalt fel a presbiterképzés ügyében, ígéretet téve, hogy az egyházmegye presbiterei számára lesz a 2018-as évben presbiterképző.

Több tárgy nem lévén az esperes imádság és a 90. zsoltár első versének éneklése után a Közgyűlést bezárta.

A nagyölvédeknek köszönet a helyért és a bőséges szeretetvendégségért.

Ambrus Erika

Adventi evangelizáció Jólészen

Az Úr Jézus eljövételére való várakozás jegyében gyűltünk össze a jóléti kultúrházban december 7-, 8- és 9-én. Évek óta együtt figyelünk az Úrra a pelsőci, vígtelkei, szalóci, szilicei, berzétei, kőrösi, jóléti, hosszúrési, krasznahorkai, rudnai, csucsomi testvérekkel. Vannak közöttünk evangélikus, katolikus gyülekezetekből is, mivel mindnyájan Krisztusban testvérek vagyunk.

Mindhárom alkalommal Nagy György, mátészalkai lelképásztor hirdette az Igét Istennek az ingyen adott kegyelméről.

Első este Jerikóban jártunk a parázna Rácháb házában –Józsua 2 alapján. Ő már hallott Istenről, és hitt benne, befogadta, és elrejtette a kémeket, Isten követit. Meglányult szívvel formálható lett Isten kezében, semmivel nem dicseked-

hetett, nem tartozott Isten népéhez, hazug és hazaáruló volt, mégis érthetetlen kegyelemben részesült. Nem a jó embereket választja ki Isten. Mi a te jelződ? Istennél ez nem akadály! Amint a parázna Rácháb, sőt egész családja életben maradt, úgy maradhat sz te is életben, ha hiszel az Úr Jézus Krisztusban, üdvözül sz te is és a te házad népe is. Imádkozz értük!

A következő este a János evangéliuma 8. Fejezetének 1-12 verseiben szereplő házasságtörő asszony történetéből is megtudhatjuk, hogy Jézus nem úgy ítél, ahogy azt az emberek: a jó a vallásos, törvényeket ismerő farizeusok gondolják, mert nem csak az bűnös, akit rajtakaptak. Mi igyekszünk magunkról elterelni a figyelmet, felmentő ítéletet hozunk magunknak, s csak másokban látjuk meg a bűnt.

A házasságtörő asszony egyedül maradt Jézussal, s új élettel ment el, az Úr Jézus nem ítélte el őt. Ő nem azért jött, hogy elítéljen minket, hanem hogy megmenten. Hagyjuk, hogy Ővé legyen az utolsó szó! Ne hallgassunk azokra a hangokra, amelyek elítélnék! Maradjunk csendben Jézussal, várjuk meg, hogy Ő mit mond. Ezen az estén bizonyágtételt is meghallgathattunk, Alexa Imre, a mátészalkai gyülekezet gondnoka mondta el, hogyan munkálkodik az ő életében Isten kegyelme és szeretete. Nem született hívő családba, Isten mégis elhívta őt, hiszen már az anyaméhtől kezdve ismerete és formálta. Isten kegyelméből lehet most itt közöttünk, s arra kért, hogy mi is vegyük észre Isten kegyelmét.

A harmadik alkalom az Apostolok cselekedetei 26. részének 28. Versében,

az Agrippa király szájából elhangzott „majdnem ráveszel engem” kijelentés volt számunkra a figyelmeztetés, az Isten kegyelmének a teljes elfogadására való buzdítás. A döntés a miénk: bent vagyunk-e Isten országában, vagy csak „majdnem?” A majdnem sajnós, azt is jelentheti, hogy majd nem! Pál apostol nemcsak Agrippa királynak kívánta hogy ne csak „majdnem”, hanem „nagyon is” Isten megváltott gyermeke legyen, s ezt kívánja nekünk is. Az Úr Jézus

eljövetelére való várakozás ideje alatt is erősödjön meg a hitünk, hogy készen legyünk az Úr eljövetelére.

Mindhárom estén sokat énekeltünk, zsoltárokat, dicséreteket, hitméllyítő énekeket André János és zenekarának kíséretével. Üdvözölhettük körünkben a sokgyermekes családot, akik Kárpátaljáról érkeztek és a berzetei gyülekezet vendéglátását élvezhették.

A szombati alkalom könyvvásárral és szeretetvendégséggel ért véget. Isten

iránti hálával köszönjük meg ezt a három áldott hitméllyítő evangelizációs estét, elsősorban az igehirdetőnek Nagy György lelkipásztornak, Mudi Róbert lelkipásztornak, aki a főszervezője volt ez alkalomnak, valamint André Jánosnak a szép énekekért és Búza Zsolt rozsnyói lelkipásztornak.

Szívünkre vesszük az Ige üzenetét: „Mert megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek.”(Titus 2:11)

Mixtaj Johanna

500, 501, 502,503, ... 510 ... 600?

Az 500. évforduló eseményei gyülekezeteimben belenyúltak már az 501.-be is. Négy gyülekezet, négy reformációi alkalom, négyszeres hálaadás, s hogy a négyes még egyszer előjőjön, a négy gyülekezet számára. Közösen ünnepeltünk mind a 4 helyen, időrendi sorrendben október1-én Ipolybélen, október 22-én Ipolypásztón, november 5-én Garamsallón és december 3-án Zalabán. Meg az egyházmegyei közös reformációi istentiszteleten és október 31-én is a gyülekezetekben.

Ipolypásztón az igei szolgálat után avattuk az emléktáblát, az egyházmegyében 41 gyülekezet készített egyforma táblát, utána Dr. Koczó József, helytörténész előadását hallgattuk meg

Dr. Koczó József előadása Ipolybélen

a Reformáció a Börzsöny vidékén címmel. Az előadás után megkoszorúztuk Kálvin János szobrát, mely a templom udvarán áll, a szobor a Pásztor család ajándéka. Az alkalmat szeretetvendégség követte.

Ipolypásztón az igehirdetés szolgálata után felavattuk a reformáció emléktáblát, mely a 400-as tábla mellé került. Reméljük, 100 év múlva lesz még, aki odahelyezheti a 400-as és 500-as

Az 500-as emléktábla az ipolypásztói templomban

tábla mellé a 600-ast is. Felnőtt-keresztségre került sor, ami az előbbi reménység megtámogatása, amíg vannak olyan fiatalok,

akik saját elhatározásukból elindulnak ezen az úton, addig van reménység is. Ifjú testvérünk a gyülekezettel közösen vette az úrvacsorai jegyeket magához. Az istentiszteletet követően elültettük a reformáció emlékfáit, 2 hársfacsetet a parókia elé. Itt is szeretetvendégségen beszéltük meg - a négy gyülekezet tagjai közösen - az élet dolgait.

Garamsalló volt a harmadik a sorban, ahol az igei szolgálatot követően felavattuk az emléktáblát, majd a lelkész röviden beszámolt a templom tornya felújítási munkálatairól, megköszönve a jelen lévő kivitelezőnek a precíz munkát. Az ünnepséget Dinnyés József zeneszerző, daltulajdonos szolgálata zárta,

Dinnyés József szolgálata Garamsallón

aki Huszár Gál énekeskönyvéből adott elő zsoltárokat és dicséreteket. A szeretetvendégségen mind vele, mind egymással beszélgettünk.

A reformációi ünnepségsorozatainkat Zalabán zártuk, ahol ádvent 1. vasárnapján ünnepeltünk. Ez a sokszoros ünnep – vasárnap, reformációi emlékezés, ádvent első vasárnapja, egyházi újév – igei szolgálattal kezdődött, melyen a Tabulatúra ré-

Tabulatúra régi-zene együttes szolgálata Zalabán

gi-zene együttes szolgált reformációi énekekkel, az emléktábla felavatása következett, s végül az ádventre való tekintettel a Tabulatúra régi-zene együttes ádventi koncertjével zárult a

templomi rész, s terített asztalnál a kultúrházban folytathattuk az ünneplést.

Ünnepelni jó, jövőt látó reménységgel ünnepelni még jobb, együtt ünnepelni, s közösen hálát adni az Istennek az 500 évért, s azért, hogy vagyunk még az ő ke-

gyelméből, s élő reménységgel hisszük, hogy leszünk is, azt hiszem, ez igazán méltó az 500-as számhoz. Kicsik ezek a drága gyülekezetek – a 4 gyülekezetben együtt nincs 200 név a választói névjegyzéken -, de összefogásuk, munkájuk, hité-

letük azt bizonyítja, hogy még hosszú távra terveznek, 500, 501, 502, 503, ..., 510, ..., 600? Így legyen! SOLI DEO GLORIA!

Ambrus Erika

Hármas szentelés és könyvbemutató

A Reformáció jubileumi évének elején felmerült a vágy híveink szívében, hogy kerüljön felszentelésre az újonnan létrehozott lelkészi hivatal épülete, és el-tökélt szándékunk lett egy jubileumi emlékkő felállításra is a gyülekezet területén. Ehhez jött a további ötlet a község önkormányzata részéről, hogy állítsunk fel egy időkapszulát a temető kertjében, amelybe családi és gyülekezeti fotók, különféle emléktárgyak kerülnek elhelyezésre, és amelyet reménység szerint 50 év múlva, 2067 telén nyitnának majd fel. Az év folyamán az ezen tervekkel kapcsolatban elvégzett munkálatokat és alapos előkészületeket a gondviselő Isten sikerrel koronázta, és az Úr kegyelméből 2017. december 17-én 11:00 órai kezdettel újabb szép ünnepre került sor a szürnyegi református gyülekezetben. Keresztény gyülekezeteink tagjai, a meghívott vendégek a helybéli és a meghívott lelkipásztorok a parókia udvarán gyülekeztek, és az ünnepség a lelkészlak felszentelésével vette kezdetét.

A parókiaszentelés szolgálatát Nt. Blanár Erik, a Zempléni Ref. Egyházmege esperes-helyettese végezte a Lukács ev. 10:1-9 alapján. Igehirdetésében hangsúlyozta, hogy a parókia nemcsak hivatal, hanem a mindenkor ott élő lelkészcsalád meghitt hajléka is, amelyben a családtagok élete az Úr szolgálatában telik, és rámutat az Isten dicsőségére. E szolgálat nyitott a gyülekezeti tagok felé, akik bátran fordulhatnak a lelkipásztor-

hoz életük minden időszakában, örömben és bánatban. Ezt követően az időkapszula felszentelése következett, amelyen Ft. Vladimír Geletka atya, a Szürnyegre beszolgáló görög-katolikus lelkész hirdette Isten Igéjét, hangsúlyozván ama reménységét, hogy a most lepecsételt kapszulát 50 év múltán istenfélő utódaink nyitják majd fel, akik ugyanolyan megértésben és testvéri szeretetben szolgálják majd az Urat, mint ahogyan mi tesszük most.

Ezután a hívek serege gyalogosan, dicséretet énekelve vonult fel a református templom kertjébe, ahol Nt. id. Demes Tibor, szürnyegi nyugalmazott lelkipász-

kell lenniük, mert Isten, akinek a szolgálatában állunk, szent. Mit jelent szentnek lenni? Azt jelenti, hogy Isten akaratát követjük, és megtartjuk parancsolatait. Közeledjünk Istenhez, aki megtette felénk az első és döntő lépést akkor, amikor Egyszülött Szent Fiában emberré lett. Erre az idők teljességében megtestesült Szereetre kell válaszolnunk egész életünkben. Kiemelte azt is, hogy a reformáció nem egyszeri alkalom, hanem keresztény életet kell élnünk napról-napra. Emlékeztessen ez az emlékkő mindenkit és mindig arra, hogy „*Sohasem vagyok olyan jó, hogy jobb ne lehetnék Istennel és embertársaimmal szemben.*”

tor leplezte le a Reformáció 500. évfordulójára felállított emlékkövet. Szolgálatát a III. Mózes 11:44a és Jakab levele 4:8 alapján végezte. Igehirdetésében hangsúlyozta, hogy a híveknek szenteknek

Az emlékkő leleplezését követően a hívek serege bevonult a templomba, ahol a helyi református lelkipásztor, e sorok írója, hirdette az Igét a Róma 8:31 alapján, mely a református egyház hivatalos mottójává vált. Igehirdetésében hangsúlyozta, hogy ha az Isten velünk, akkor nincs mitől félnünk a megannyi próbatétel és nehézség ellenére sem. Nincs mitől félnünk akkor sem, amikor látjuk, hogy a világ mennyire forrong, és minden bizonytalannak látszik körülöttünk, mert Isten mindenkor erős várunk, oltalmunk és menedékünk, aki pajzsként véd bennünket, Jézus Krisztusban megváltott gyermekeit és választott népét.

Az igehirdetést követően Nt. id. Hranýó Mihály, nyugalmazott lelkipásztor mutatta be az általa megírt könyvet, melynek címe: „*Akarsz-e meggyógyulni?*”

A könyv szerzője rámutat arra, hogy nincs ember hiba nélkül, bűn nélkül, betegség nélkül. Mert minden ember hordoz valamilyen testi-lelki betegséget, fájdalmat, és minden ember szeretne egészséges lenni, szenvedéseitől, megkötöttségeitől megszabadulni. Sokféle

gyógymód létezik, de sokszor csalódik is az ember a gyógyszerekben és gyógymódokban. Csak egy Orvos van, aki mindenféle betegségből meg tud gyógyítani: a názáreti Jézus Krisztus. A szerző a könyvet ajánlja azoknak, akik még hit nélkül élnek, akik nem hisznek Istenben,

mert nem ismerik Jézus Krisztust. Továbbá a testi-lelki betegségekben járónak, hogy ne adják fel a reményt, hanem akarjanak meggyógyulni. Szolgáljon e könyv eligazításul a kételkedőknek, a hinni nem akaróknak és nem tudóknak is.

A bemutatót követően szeretetvendégség vette kezdetét a helyi kultúrházban, ahol a meghívott vendégeket községünk polgármestere, Kalán Viktor szívhez szóló szavakkal köszöntötte. Ezután pedig ajándékok és emléklapok átadására került sor, amelyeket községünk aktív, a község érdekében kiemelt szolgálatot végző polgáraink vehettek át. Hála és köszönet illeti e szép ünnepség szervezőit, a Szentháromság Isten nevére pedig szálljon örök dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás.

Mgr. Kozár Péter

Fejes István (1838-19013)

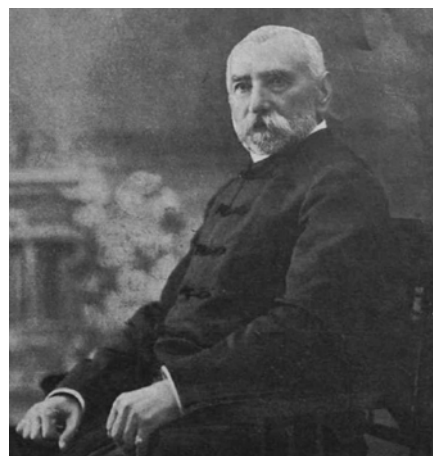
1838. január 22-én Legenyén született meg az a lelkipásztor, akinek szolgálata által megkezdődött a változás folyamata a református egyházban. Fejes Sámuel és Nemes Mária gyermekeként, iskoláit Ladmócon, Sárospatakon és Budapesten végezte. Költői tehetségére pataki tanára, Erdélyi János is felfigyelt, és ösztönözte diákját, hogy ne szüntesse meg az irodalommal való szoros kapcsolatát.

Fejes István tanulmányait 1857-ben megszakítva, Fehérgyarmaton tölt két évi az ottani egyik fiúiskola tanáráként,

majd az Úr hívásának engedelmeskedve, a sárospataki teológián félbehagyott tanulmányait a Protestáns Teológiai Akadémián folytatta, s Győry Vilmosmal és Thaly Kálmánnal együtt angol nyelvet tanult, s irodalmat hallgatott. 1859 őszen betegsége miatt hazaköltözik a szülői házba, ahol ókori klasszikus és bölcséleti tanulmányokkal foglalkozott. Felgyógyulása után ismét tanári állást vállalt Curgón majd Hódmezővásárhelyen 1860-ban, ahol hamarosan megnősült. Feleségétől, Kulcsár Ilonától négy gyermeke született: Béla, Ernő, Ilona és Izabella. Válásuk után másodsor is megnősült, s lisznai Tóth Karolinával kötött házasságot 1881-ben.

Fejes István 1865-ben került Sátoraljaújhelyre, ahol a református gyülekezet lelkipásztoraént 45 évig szolgált. Szolgálata során tevékenyen részt vett a település kulturális életének fejlesztésében, s több egyesület, köztük a Kazinczy Kör tagjaként is tevékenykedett. Szinte naponta írt verseket, s az irodalom iránti szeretetét méltatja Dókus Gyula gyülekezeti főgondnok, amikor „költő-pap”-ként méltatja lelkipásztora munkásságát, s egy díszes Biblia mellett egy aranytollat is ajándékba kap, amely hangsúlyozza alkotói munkásságát.

Lelkipásztori szolgálata mellett több más feladatot is elvállalt: 1882 őszen a sárospataki kollégium gondnoka lett, majd 1888-ban a Tiszáninneni Református

Egyházkerület tanácsbírájává választották. Emellett a Felsőzempléni Tanítótestület elnöke, az egyházkerületi tanügyi bizottság és a konvent tagja volt. 1904-ben tanácsbíró lett, majd 1908-ban elszenvedett betegsége után, 1910 őszen a Tiszáninneni Református Egyházkerület püspökévé választották. Ígérétehez híven, gyülekezetétől nem vált meg, hanem Sárospatakon történt beiktatása után Sátoraljaújhely lett püspöki székhelye. A korabeli lapokban megjelent cikkek méltatták a gyülekezetek közötti békességért folytatott erőfeszítéseit, műveltségét és közvetlenségét, egészen 1913. november 30-án bekövetkezett haláláig.

Sokrétű, termékeny költői munkássága eredményeként 1861-ben (*Fejes István költeményei*), 1962-ben (*Kisebb költemények*) és 1894-ben (*Fejes István összes költeményei*) jelentek meg verseskötetei, s költeményei bepillantást engednek magánéletébe, környezetébe és az általa

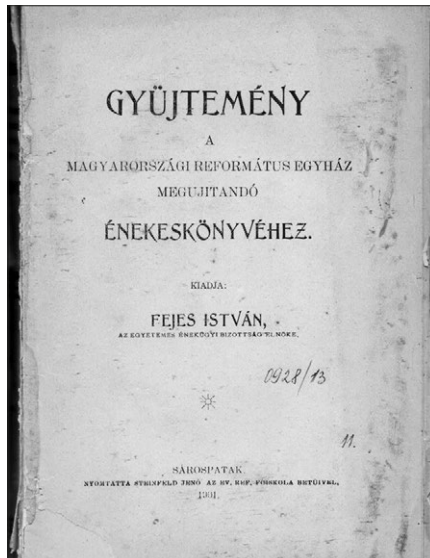

olyan nagyon szeretett vidék életébe, valamint a világban történő események sem hagyták hidegen (Titanic, például). Több versét megzenésítették, színdarabra vitték, és kitüntetésben részesítették. Műfordítóként Byron, Thomas Moor, Longfellow, William Wordsworth és más költők művei fordításával foglalkozott, s kétségtelenül nagy része volt Shakespeare műveinek fordításában. Színdarabjai között három szomorújátékot, illetve több vígjátékot írt, ám nem minden műve talált pozitív fogadtatásra.

Mindezek mellett, nagy figyelmet fordított az egyháztörténeti és egyházi munkára. 1889-ben megírta a Sátoraljaújhelyi Református Egyházközség történetét, az új templom építésének 100. évfordulójára. Sátoraljaújhelyi szolgálata során került javításra a templom orgonája, a templomtorony és iskolaépület felújítása. Többször került sor a lelkészlak és gyülekezeti iskola felújítására, ez utóbbit 1898-ban a gyülekezet az államnak adja át. Szolgálata során a gyülekezet taglétszáma 2000 főre gyarapodott.

Dr. Kerényi Ede álnéven két tankönyv szerzője volt (1876, *A világtörténet időrendi átnézése*, *Magyarország történetének időrendi átnézése*). Igehirdetéseit az 1870-es években jelentették meg *Egyházi beszédek* (1874-76) és *Temetési beszédek* (1876, 1888) címmel.

Munkásságának kiemelkedő részét képezték a református énekeskönyv megújításáért tett erőfeszítések, 1875-ben

a Dunamelléki Egyházkerület indítványára. A több évtizedig tartó munka célkitűzése volt az erdélyi és magyarországi énekeskönyvek ötvözése, amelyet az e célra alakult énekügyi bizottság 1878-tól próbált egyeztetni és összeállítani. Az előkészítő, komoly munkálatok 1890-91 kezdődtek meg, ám 1905-ben még mindig nem zárult le az énekeskönyv összeállítása. A munkát akadályozták az egyházkerületek által benyújtott, egymásnak ellentmondó észrevételek, amelyek a munka kezdetekor lefektetett alapelveket is érintették. Fejes István püspök 1905-ben megjelent beszámolójában hangsúlyozta, hogy az addigi munkát félretevő, újrakezdődő munkálatokban nem kívánt részt venni. Az énekeskönyv

végül jóval Fejes István halálát követően, 1921-ben jelent meg Baltazár Dezső, Sep-rődi János és Szügyi József szerkesztésében, bár Fejes részvétele nyilvánvaló. Az összes imádság szövegét ő írta, ill. részt vett a kezdő- és záró énekek, vasárnapi, hétköznapi, napszakokhoz, évszakokhoz, csapásokhoz kapcsolódó énekek szövegalkotásában. A 180. Ének szövegét Tompa Mihály „Reggel” c. verse átdolgozása által alkotta meg. Mint életének sok más területén, e munkájában is megmutatkozik a szenvedélyes irodalmár, aki elutasítja a 'pongyola' szöveget, s ragaszkodik a színvonalas és igényes szövegek és a célszerű dallamok használatához.

Fejes István életműve gazdag öröksé-

get hagyott hátra az utókor számára, s írásos munkái az újkori történetírás számára is hasznos segítségként szolgálnak.

Györky Szilvia

(forrás: Kovács Eleonóra: *Püspök, ha költő...*)

Búcsú a gyülekezettől Farnadon

Tizennyolc Farnadon töltött szolgálati év után nyugdíjba vonult Kiss Pálné tiszteletes asszony. Gondos lelkesi munkájának köszönhetően a gyülekezet ünnepséget szervezett nyugdíjba vonulása alkalmából, ezzel köszönve meg fáradságos, kitartó, áldozatos munkáját. Az ünnepség vasárnap délelőtt az istentisztelettel vette kezdetét a helyi református templomban. Különleges vasárnap volt, hiszen a hosszú idő óta ismert, szeretett tiszteletes asszony hivatalosan utoljára prédikált.

Az istentisztelet végén a gyülekezet az ároni áldással búcsúzott, volt tanítványai nevében Berek Zsombor köszöntette a tiszteletes asszonyt, aki teljes odaadással foglalkozott a gyermekeinkkel is. Megköszönték tevékenységét, a presbitérium nevében Papp Etelka gondnoknő, valamint Csomor Vlasta polgármeste-

rasszony, valamint az egykori nagyölvendi és zselízi felekezet képviselői. Végül a presbitérium egyik tagja Henzel Rozália szavalata csalt könnyeket, úgy a tiszteletes asszony, mint a gyülekezet szemébe is. Az ünnepség végén elénekelték a tiszteletes asszony egyik kedvelt énekét, Nagy Ella pedig egy imával zárta az istentiszteletet.

Az istentisztelet után kezdetét vette a presbitérium által megszervezett szeretetvendégség, amelyre minden templomban megjelentet hívtak és vártak.

Ezúton szeretné a gyülekezet még egyszer megköszönni az elmúlt 18 év odaadó munkáját, a gyülekezet összekovácsolását célzó tevékenységet, emellett pedig szeretne boldog, békés, Istentől megáldott nyugdíjas éveket kívánni!

Mgr. Virág Erzsébet

Nyitott nap a Selye János Egyetemen

Szeretettel meghívunk minden érdeklődőt a komáromi Selye János Egyetem nyílt napjára, melyre 2018. február 14-én kerül sor.

A rendezvény keretében látogatóink részletes és pontos tájékoztatást kapnak az Egyetemen és a Református Teológiai Karon folyó tanulmányi programokról, szakokról, valamint külön információkat kapnak a felvételi eljárással kapcsolatos tudnivalókról. A komáromi egyetemi tanulmányok iránt érdeklődőknek a Dékáni Hivatal és a Tanulmányi Osztály munkatársai, illetve az egyes tanszékek vezetői, oktatói mutatják be a kar működését és oktatási kínálatát, valamint válaszolnak minden kérdésre.

Minden érdeklődőt szeretettel vár a Selye János Egyetem és a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara.

Mgr. Lévai Attila, PhD. a SJE RTK dékánja

A harang hangja haza hív

A református egyház történelmében a 2017. év jelentős, emlékezetes év, hisz a reformáció 500. évfordulóját ünnepeltük szerte a világban, mely esemény Luther Márton nevéhez fűződik és ehhez kapcsolódóan sokféle ünnepi események, rendezvények zajlottak egész év folyamán.

Ennek jegyében, de még több szép gondolattal és tettekkel párosulva ünnepi istentiszteletre hívta a helyi gyülekezet tagjait a harmaci dombon büszkén álló templom harangja.

Történt mindez 2017. október 21-én, amikor a kis gömöri község temploma a kellemetlen, ködös-nyirkos, igazi őszi idő ellenére is megtelt ünneplő hívekkel. Az esemény megálmodója és kivitelezője a község fiatal, agilis lelkészője Szókéné Orémus Zsuzsanna, aki a helyi presbitérium, élén Csobó István gondnok úr teljes támogatásával nagyon megható, tartalmas ünnepi alkalmat szervezett.

Az ünnepi alkalomra meghívást kaptak a Harmac községből elszármazott, egykoron a helyi templomban hitükről bizonyoságot tevő testvérek is. Sokan igencsak meghatódva lépték át szülőfalujuk templomának küszöbét, köztük egyesek könnyeikkel küzdve.

Az ünnepi istentisztelet délután két órakor vette kezdetét, ahol a hívek gyülekezését, bevonulását Szóke András, a gyülekezet ifjú tagja orgonájátékával tette kellemesebbé, ünnepélyesebbé.

Az egybegyűlt híveket a lelkésző nő üdvözölte. Magasztalván az Urat, kórusénekekkel tette gazdagabbá ezen alkalmat a helyi gyülekezet női kórusa.

Igehirdetéssel szolgált Nagy Ákos Róbert, a Gömöri Református Egyházmegye esperese. Igehirdetésének fő irányvonala a boldogságkeresés, itt idézte Petőfi Sándor versét, melyben a költő említi a barátságos, meleg szobát. Beszédében elhangzott még a siralom völgye, források völgye, hit-szeretet-Isten. Leginkább az élő Isten és élő közösségek szeretetére ösztönözte a gyülekezet tagjait.

Gáspár Angéla, csodálatosan szép, tisztán csengő hangjával a Mi Atyánk, ó kegyes Isten kezdetű énekünkkel dicsőítette Istenünket.

A lelkésző megemlékezett az egykori gályarab prédikátorról, Szendrei Mártonról, aki hosszú szenvedés után a kapuvári börtönben hunyt el. A helyi gyülekezet gondnoka a templom szószékénél koszorút helyezett el, miközben a Harmaci Női Kórus a 262. dicséret 6. versét énekelte: Szenvedek békével ..., melyet egykoron a gályarabok a kapuvári börtön falai közt énekeltek.

A helyi gyülekezet tagja, Varga Sarolta Túrmezei Erzsébet: Harangok hívnak c. versével gazdagította az istentiszteletet.

Ezen ünnepi alkalom egyben hálaadó istentisztelet is volt, melyen hálával em-

hőczy Béla Harmacról származó nyugalmazott lelképásztor és Faragó Irénke elénekelték a Megváltó Isten kezdetű éneket, mellyel elhunyt konfirmandus társaikra emlékeztek. Ifj. Pohóczky Béla lelképásztor is köszöntötte a gyülekezetet és saját versét mondta el, melyet a reformáció 500-ik évfordulójára írt. A záró ének elhangzása után a résztvevő gyülekezet elénekelte nemzeti imánkat, a Himnuszt.

A templomból való kivonulással, melyet ismét orgonajáték kísért, még mindig nem ért véget az ünnepi alkalom, hisz a templomkertben a reformáció 500. évfordulójára, annak tiszteletére és emlékére fát ültettek, melyet a lelkésző és a gondnok úr gondosan elhelyezett a bejárat jobb oldalán. Megható volt a Csobó Ilona által előadott Túrmezei Erzsébet

legették Magyarország kormányát, mely az előző évhez hasonlóan, ebben az évben is anyagi támogatásban részesítette református egyházunkat és ebből származóan a gyülekezet a templomtétőt újította fel.

A gyülekezet gondnoka, Csobó István és családja adománya az új persely, mely ez alkalommal megtelt a hívek adományaival.

Az istentiszteleten köszöntötték az egykor itt konfirmáltakat, akiket emléklappal ajándékoztak meg és a Női kórus újabb szép éneke (Igéje szól, igéje hív) hangzott el. A konfirmáltak nevében Po-

Krisztusra várunk c. verse, amikor a lanygos őszi széltől az öreg fák ágait elhagyó tarka, az őszi színekben pompázó levelek az ünneplő hívek közé lebbentek.

Az esperes úr áldása után az ünneplő gyülekezet a helyi kultúrházban megrendezett szeretetvendégségen folytatta e szép napot.

Az ünnepi istentisztelet sokáig fog élni emlékezetünkben. Hálával fogunk emlékezni azokra, akik az Úr kegyelméből hozzájárultak mindahhoz, hogy ez a megható, együtt töltött néhány óra lelkükben örökre megmaradhasson.

Kercz Nagy Zita

KÖZLEMÉNY

A Lónyay Gábor Polgári Társulás 2017-ben is a gyülekezetek segítségére volt az adó 2%-nak összegyűjtésében. Ez év január 31-ig a következő gyülekezetekhez sikerült eljuttatni az adományokat:

1. Bacska	7. Harmac	13. Tornagörgő	19. Sókszelőce
2. Bély	8. Párkány	14. Nagyida	20. Deáki
3. Rozsnyó	9. Szentpéter	15. Sacca	21. Zsarnó
4. Kulcsod	10. Jablonca	16. Abara	22. Bajánháza
5. Baracska	11. Felsőlác	17. Komárom	23. Mátyóc-Vajkóc
6. Szirénfalva	12. Nagybalog	18. Szeszta	24. Deregyő

Fábián Tibor: Apatempó (A felnőttek játéka)

Hunorka még nincs egyéves, de már is rákapott a felnőttek játékaire. Minden érdekli, amit Apa és Anya használ. Ha a kezükben meglát valamit, az neki is kell, ő is ki akarja próbálni. Apa persze kétségbeesetten próbálja védeni felségterületét, elrakni szem elől a szóba jöhető tárgyakat, ám egyre kevesebb sikerrel. Hunorka előtt nincs lehetetlen. Egyre magasabbra emelkedik, egyre több szekrényajtó és fiók megnyílik előtte. Néha oda is csípi a kezét és olyankor sír, Apa szabadítsa ki. Apa ilyenkor nevet,

de persze kiszabadítja.

Hunorka kínai játék okostelefont kapott, hátha így az Apáé kevésbé fogja érdekelni. Hunorka azonban úgy tűnik, nem szereti a bővít, meg azt sem, ha már ilyen kicsi gyerekként manipulálják a felnőttek, sőt a tulajdon szeretett szülei, ezért nyomkodás és simogatás helyett határozottan földhöz vágja a kínai vackot, valahányszor csak Apa a kezébe adja. Hunorka ellenben kábelbarát, és rájön, hogy egy kattintással be lehet kapcsolni a tévét. De a hosszabbító

is csak addig érdekli, amíg áram alatt van. Kapcsolgat és közben félszemmel a képernyőt lesi, lesz-e benne mese. Hunorkával nem tudnak kibabrálni a felnőttek, hiába kap saját hosszabbítót, az úgy már nem érdekes. Apa közben naponta hátratólja a tévét, magasra rakja az újságjait, áramtalanít, és folyton el- és visszapakol. Apa ugyanis rendmániás, de Hunorka meg egyelőre nem az, így aztán nevetve szórja szét Apa legkülönbébb ruhadarabjait. Mert Hunorkát minden érdekli, amit Apa és Anya használ. Az orvosságtól a távirányítótig, a számítógéptől a ceruzáig. Mindent kézbe vesz, mindent megkóstol. Mindenre feni a hét tejfogát.

Reformáció 500 játék

Kedves Testvérek!

Az egyházzenei játék 10. fordulójában a sorsolást Berkesi Alex énekes, szövegíró, zeneszerző, zenetanár, zenész, gitárfenomenén végezte 2017. december 1-én. Az általa kisorsolt 3 nyertes: **Farkas Irma** (Negyed), **Barkó Zsuzsa** (Nagykapos), **Baloghné Domonkos Malvin** (Mokcsamogyorós). A nyerteseknek ezúton is gratulálunk. Nyereményüket, a Protestáns hősök: félszáz portré az elmúlt fél évezred magyar történelméből (szerk. Fagygyas Sándor) című könyvet postán küldjük el. A Berkesi Alex gitárvirtuózzal készített beszélgetést a www.refzene.sk hon-

lapon olvashatják el, Bodnár Noémi kérdezte őt zenei útjáról, jelenlegi munkáiról és terveiről.

Az októberi forduló helyes megfejtései:

1. 119. zsoltár; 2. Harmóniás énekeskönyv, Soltároknak Négyes Notájik; 3. Paul Gerhardt; 4. 263. dicséret; 5. a) többszólamúság; 6. új; 7. István deák.

A játék fődíjának nyertese Édes Édua (Alistál). Nyereménye a reformáció 500. évfordulójára megjelent Luther-rajzfilm DVD-je.

A játék végén szeretném megköszönni, hogy hónapról hónapra együtt örülhettem Önökkel a helyes megfejtések megtalálásának. Kívánom minden kedves Testvéremre Isten gazdag áldását!

Üdvözlettel **Bodnár Noémi**

Reggel zengeni hűséged, nappal édes szereteted, tetteidnek hangszerekkel örvendni

Berkesi Alex énekes, szövegíró, zeneszerző, zenetanár, zenész, gitárfenomen nagynevű zenész-családból származik. Mikor magára veszi hangszerét, mintha a mitológiai kentaur elevenedne meg, ahol ló és lovas egygyé válik. Elkezdi pengetni a basszusgitárt, és máris egy csodás univerzumot nyitnak ki. Ők ketten. A zene mindig is természetes része volt a család mindennapjainak, 6 éves korában maga is kórusmuzsikával kezdett foglalkozni édesapja, Berkesi Sándor kezei alatt. Basszusgitáron 20 éves kora óta játszik. Hangszerével fiatalon bejárta a fél világot. 22 évesen megkapta az első külföldi szerződését egy showzenekarba, amellyel Görögországban, Törökországban, Egyiptomban és Izraelben fordult meg. Ezt követően a müncheni Platzls Theaterie zenekarában volt basszusgitáros, prímás, de színpadi szólószereplő is. 2001-2002-ben az N Joy jazzquartettel jár-

ta be Észak- és Dél-Amerikát. Mindezzel párhuzamosan - hosszabb-rövidebb megszakítással - hivatásos énekesként dolgozott előbb a Debreceni Kodály-kórusban, majd a Honvéd Művészegyüttes Férfikarában, aminek máig tagja. Énekesként fellépett Hollandiában, Németországban, Ausztriában, Finnországban, Svédországban, Olaszországban, Franciaországban, Angliában és Mexikóban. Zenei sokszínűségét, a stílusokat, amelyekben otthonosan mozog, még felsorolni is nehéz: dance, drum and bass, funky, gyerek, jazz, jazz-rock, klasszikus/komolyzene, latin, népzene/etno, pop, rock, rock'n'roll, swing, világzene. Újabban tanítványokat is vállal, a Gitármánia és a Zenei Továbbképző Tábor tanára.

- **Hogyan lesz valakiből hivatásos zenész?**

- Az én esetem egyrészt kézenfekvő volt, mert édesapám egészen kicsi gyerek ko-

rom óta „püfölte” belém a zeneelméletet, ha kértem, ha sem. Az adott pillanatban előfordult, hogy én sírva gyakoroltam fenn a lakásban, a barátaim meg lenn

fociztak az udvaron. Akkor ezt nem feltétlenül értettem, hogy miért lesz ez jó nekem valamikor, de szépítés nélkül kijelenthetem, hogy ebből élek. Ha egy bizonyos szituációban fölé tudok kerekedni a problémáknak, esetleg a kollegáimnak, akkor ez nagyrészt ennek köszönhető. Így aztán, mivel az iskolai éveimet - ezt leszámítva - ellinkeskedtem, ez volt az egyetlen dolog, amihez jobban értek, mint mások. Abban a pillanatban, hogy rátaláltam a basszusgítárra, egyértelművé vált, hogy ezzel fogok foglalkozni.

- Milyen tanácsot tud adni azoknak a fiataloknak, akik azzal kacérkodnak, hogy a zenei tudásukból szeretnének megélni?

- Lehet, hogy közhely amit mondok, de az eltökéltség és a kitartás a legfontosabb. Saját példám ezt bizonyítja, ugyanis nekem volt egy olyan 6 év az életemben, amikor még nem volt családom, a szüleimnél laktam, igazából nem volt semmi más dolgom, mint gyakorolni, és ezt is tettem. Ez alatt a 6 év alatt egy nap 6-8 órát volt a kezemben a hangszer függetlenül attól, hogy konkrétan készültem valamire, vagy csak felkeltem, és elkezdtem gyakorolni, bármelyik nap. Ebbe a 6 évbe beletartozott az első 2 említett külföldi szerződéses év is, az sokat rásegített, eleve órákat voltam a színpadon. Ez az a 6 év, ami egy olyan technikai bázist alakított ki, amire azóta is bármit rá tudok építeni. Hozzá kell tennem, hogy az első hangszerem a hegedű volt, 8 évig hegedültem általános iskolában. Ez is nagyon fontos volt, és kellett ahhoz, hogy ne a nulláról kezdjek basszusgítározni, még akkor is, ha az a hangszer nem volt a kezemben előtte soha. Mindenképpen elengedhetetlen, hogy ha valaki komolyan akar zenével foglalkozni, akkor a gyökereknél kezdje, vagyis akármennyire is

népszerűtlen, de a klasszikus zenei elmélet, zenetörténet kerüljön be az életébe, mert onnantól kezdve egészen más építkezni és utána megtalálni egy stílust, ami maradhat a klasszikus zene természetesen, ha egy olyan hangszert választ az illető, de hogyha nem, akkor is sokkal könnyebb, mint hogyha csak úgy „belecsap” zenetörténetileg a közepébe.

- Kikkel dolgozik most és milyen tervei vannak?

- Az elmúlt 5 évet külföldön töltöttem, úgyhogy az idei év egy nagy változást hozott az életembe. Most kerültem vissza újra a Honvéd művészegyüttesbe 10 éves szünet után. Ez ismételtén egyrészt egy olyan komoly fordulópontra, mint annak idején, mikor először felvettek. Másrészt azért is, mert - sokan nem értenek velem egyet, de én vallom azt, hogy - Magyarországon, de Közép-Európában is rengeteg olyan lehetőség van a zenész ember számára, ami évekkal ezelőtt nem volt, és ez meglátszik a Honvéd együttes munkáján is. Rengeteg a fellépés, nagyon komoly tervek vannak, egy olyan pörgésbe csöppentem bele most, hogy visszakerültem, hogy csak tatom a számat és nagyon örülök neki, mert lehetőség van ebből a kapcsolatból nemcsak mint énekes, hanem mint hangszeres is profitálni. Ez most a fő csapásirány, illetve a tavasszal megalakult Kyra zenekar, amibe a Honvéd együttesen kívül töltött minden időmet, energiámat próbálom belefektetni. Az alatt a pár koncert alatt, amit magunk mögött tudhatunk, úgy gondolom, hogy annyira szélsőséges érzelmeket váltottunk ki és olyan jó visszajelzéseket kaptunk mindenkitől, hogy létjogosultsága van a dolognak.

- „Fehér” című albumán a 42. zsoltárt is feldolgozta. Ez egy csodálatos misztérió, hogy az olyan távolinak érzett

egyházzenei kincset a harmóniák által maivá, közelivé teszi. Tervezi ennek folytatását is?

- Mindenképpen. Tkp. a Kyra zenekar a reformáció 500 éves évfordulója apropóján jött létre. Nem az volt eredetileg a cél, ami most, hanem természetesen az évforduló ünneplése, de úgy is, hogy ez el fog múlni a jövő évben, illetve visszamenünk mi is a Fehér című lemez teljes anyagához és hangulatához. Meg fogjuk tartani az egyházi vonatkozást is. Rengeteg olyan kapcsolatunk van, ahol ilyesmire van igény és ahol szívesen fogadják az ilyen irányú zenét, mi pedig természetesen szívesen játszunk. A mostani műsorunkban is benne van a 42. zsoltár és egyéb református énekek feldolgozásai is.

- A reformáció kapcsán, az ünnepi év végéhez közeledve milyen üzenet fogalmazódik meg Önben?

- Érdekes gondolatok vannak a fejemben ezzel kapcsolatban, természetesen egy csomó fellépésen részt vettem, amiken a reformációt ünnepeltük. Nagyon érdekes volt megtapasztalni azt, hogy felekezettől függetlenül együtt ünnepeltek keresztények és keresztyének. Ez az én szememben egy magasztos és nagyon szép dolog, elvégre olyasvalamit ünnepelünk, ami 500 évvel ezelőtt más előjellel volt egy protestáns és egy katolikus szem előtt. Ezen - nyilván volt rá mindenkinek 500 éve - felülkerekedve az értéket és azt a tanítást és az ajándékot őrzi meg mindenki magában, ami megőrzésre méltó és való. Ezért ebből következik az az üzenet, amit én próbálok közvetíteni: a tolerancia, illetve annak a felismerése, hogy összefognunk és nem széthúznunk kell.

- Köszönöm szépen a beszélgetést!

- Én köszönöm!

Bodnár Noémi

Bennünket is épít

Nem kell hozzá mélyebb vizsgálódás, hogy napnál is világosabban lássuk, mennyire szomjazza a szolidaritást a kontinens jelene. Nyugat és Kelet szembenállása mindennapossá vált a migráció, és egyáltalán, az unió jelene és jövője kérdéseiben. A rendszerváltás utáni években annyira óhajtottuk az új európai egységet, a határok nélküli Európát, a nyitottságot, és most azt látjuk, hogy mindenki mindenki ellen, a sokféle álláspont szét darabolja, szétzilálja azt, amit mi szövetségnek gondoltunk. A válsághelyeze-

tek beköltöztek a kontinens mindennapjaiba és szétmorzsolják a közösnek vélt gondolkodást. Ennek vagyunk tanúi most, Európa jelenében. Most épp távol vagyunk egymás megértésétől, melynek járulékos vesztesége, hogy a szolidaritás is állandó hiánycikké vált a kontinensen. Sőt, lassan már az is vita tárgya, nem csak a földrészen, de a mi kicsiny hazánkban is, mi az, hogy szolidaritás? Tudok-e, akarok-e a mellettem élő irányába önfeláldozó, önzetlen, segítőkész, odaadó és jószívú lenni? Persze ehhez először

együttérzés, empátia kell, csak ez az érzés nyithatja meg a szolidaritás láthatatlan kis kapuit az emberi lélekben. Vermes Géza vallástörténész nagyon direkt módon fogalmaz erről. Szerinte az Jézusban az igazán forradalmi és sokak számára egészen provokatív, hogy gyakran a cseppet sem szimpatikus, a maguk hibájából elvesztett vagy az önhibájukon kívül kirekesztettek és tisztátalanok társaságát részesíti előnyben, velük ül le egy asztalhoz. A törvénytudók summájával: a bűnösökkel. Talán éppen ez hiányzik a

mi életükből is: azok vállalása, akik mások, mint mi. Sokan most a migránsokra gondolnak, pedig a legtöbbször egymást sem tudjuk felvállalni. Magyar a magyart.

Gondoljunk csak bele: rajtunk kívül melyik népnek van még december ötödike?!

Időnként azért megmozdulunk, a társadalom összeáll egy nagy, közös erővé, és lesz egy szív és egy akarat. Kár, hogy ez csak ritkán és nagy katasztrófák idején történik meg. Után visszabújunk a csigaházba, kizárólag magunkkal törődve. Pe-

dig talán éppen ebbe betegszünk bele. Amikor képtelenek vagyunk levenni magunkról, adott élethelyzetünkről a tekintetünket és meglátni a másikat, a segítségre szorulókat. A bajba jutottat. A sietős, magába mélyedő ember a bibliai példázatban pap és lévita, de ma lehetsz te is vagy akár én magam, ha nem látom meg, hogy a másinak is szüksége lehet segítségre, kiállásra, odaborulásra. Ott körözünk a saját életünk körül, telve mélységes elégedetlenséggel, lélekromboló negatív gondolatokkal és közben tik-tak, elmúlik az élet; úgy hogy valójában nem

láttuk a másikat, talán még a legközelebbi családtagokat sem, úgy igazán. Pedig csak fel kell emelnünk a tekintetünket. Önmagunkról. Magunkba feledkezett mindennapjainkról. És egy kicsit nézni és még inkább látni. A másikat, a világot. És engedni, hogy a szívünkben megszülessen az együttérzés és a segíteni akarás valamilyen formája.

A legjobb ebben, hogy a szolidaritás bennünket is épít, erősít, és valahogy jobb emberré tesz.

Fábián Tibor

REFORMÁCIÓ KÖZÉP-EURÓPÁBAN

Tekintettel arra, hogy a kora-középkor elektronika, informatika, média nélküli világában mennyire hatékonyan terjedtek pl. a manicheisták, a chiliázus, a gnosztikusok, az ariánusok, donatisták, pelágiánusok, monofiziták és egyéb irányzatok eszméi, nem feltételezhetjük, hogy ez az eszmeáramlás lelassult volna a későbbi századok folyamán. Amennyiben igaz az a megállapítás, hogy az első három században Krisztus után, szó szerint minden egyházkritikai szemlélet és szektás gondolat megfogalmazódott, s azóta csupán újabb és újabb változatokban ismétlődik, akkor fel kell figyelünk arra, hogy vannak „át-hallások” a tanbéli tévelygők, az igaz hitben keresők és az előreformátorok által hirdetett eszmék között. A skolasztika és a középkori misztika világában már számos evangéliumi üzenet megjelenik, amire az egyházi hatalom rendszerint nem fordít megfelelő figyelmet, sőt, amit esetenként elhallgattat. Közös nevezőjük az egyházkritika és minden önálló, a római katolikusból kiváló egyház ennek az elméleti bírálóknak a valóra váltása.¹

A Cluny Apátságához fűződő hitéleti mozgalom (910) vagy a németalföldi misztikus kegyességi megújulás ideje a 15. századra lejárt: az egyházi reformokkal alulról próbálkozó *devotio moderna* elhalt, amikor az előreformátorok a radikális igazságukat kezdték hirdetni, csu-

pán egyes alkotásai éltek tovább.² Hasonlóképpen az élvonalból hátrább húzódtott a keresztyénség teljesebb megélésében segíteni kívánó reneszánsz, s a teológiai gondolkodás legfontosabb eszközeit előteremtő, de pusztán a szűkebb, értelmiségi körökre szorítókozó humanizmus. Az egyházat felülről megújítani szándékozó, ún. *reformzsinatok* lehetséges eredményeit pedig éppen a legilletékesebb – az egyházkormányzat – semlegesítette, alárendelve a tanbéli és erkölcsi kérdéseket a politikai, gazdasági, hatalmi érdekeinek.³

Gönc, Huszita ház

Az ereklyék és szentek tiszteletét, az egyházi szertartásokat elvető *paulikánusok* Kisásziában századokon át szervezték a maguk vallási életét. A 9. században átadták ezt a szerepet a népi vallásos mozgalmat kialakító, az Ószövetséget és a keresztet egyaránt elvető *bogumiloknak*, akik jelen vannak a Balkánon, államvallássá lesznek Boszniában, s a 10.

század folyamán a dualista, neognosztikus világnézetükkel Horvátországon át eljutnak a Németalföldre, Franciaországba, Itáliába. A 11. században itt a *patarénusok* lázadnak az egyház ellen a pénzen árusított egyházi tisztségek miatt és elzavarják a céges bűnbánó papokat, abban a hiedelemben, hogy az általuk kiszolgáltatót szentségek nem áldást, hanem átkot hordoznak. Polgárháborújukat leverik, de eszméikkel megjelennek nyugaton és a Kárpát-medencében. A 12. században a *valdensek* lépnek a nyomdokaikba az őskeresztyén egyszerűséghez történő visszatérés programjával, nálunk a német telepések nyomában – Kőszeg, Sopron, Buda, s Erdély településein jelennek meg, s az üldözésüket, s később az ellenreformációt a protestáns tömbhöz csatlakozással élik túl. Nem ennyire szerencsések a *kathárosok* a 13. században, akik radikális egyházkritikájuk mellett szüzességi fogadalommal, böjtöléssel, csendes munkával, bűnbánatot, szentlélek-keresztiséget hirdetve szervezik egyházukat. Dél-Franciaország népességét szinte kiirtják miattuk, s csupán földalatti mozgalomként tevékenykednek tovább.⁴

A hitújítást és egyházi reformot követelő irányzatokról tudomást szerzett a lakosság, mivel az egyházi hatóság kihirdette, hogy kiket, milyen vádak alapján üldöznek, a kivégzések pedig „*nevelő szándékkal*”, nagy nyilvánosság előtt történő tömegdemonstrációk voltak, amiknek a tanulságait a papok tanították, s az

1 Bár egyházszakítással a Reformációt vádolják előszeretettel, még az 1054-es keleti-nyugati, „nagy” egyházszakadás előtt, részben tanbéli nézetkülönbségek, részben geopolitikai helyzetük miatt (az iszlám elszigetelte őket a keresztyénségtől) kiszakadtak az egyetemes egyházból pl. az abesszini (etióp), a gregoriánus, a jakobita, a kopt, a nesztoriánus, az örmény egyházak és a Tamás-keresztyének.

2 Többek között: Kempis Tamás: Krisztus követése. (15. század közepe)

3 Ezek között (Pisa 1409, Róma, Konstanz 1414, Pávia 1423, Lausanne, 1448.) a Bázeli Zsinat (1431) foglalja közre az előreformátorok mozgalmakkal, akár az egyeztetés reményében, de, de ezt a próbálkozást és az „eretnek” egyháziók részvételét (1433) egyaránt meghiúsítja a pápai hatalom.

4 A nagyobb vonulatok mellett tucatjával jelentkezték a kisebb egyházak a 12 - 13. század folyamán, mint a Szentlélek Testvérei, az Adamiták, a Luciferiánusok, a Turlupinuszok, a Homines Intelligentiae, az Apostol Testvérek, stb.

emberek megbeszéltek. A magyar etnikum körében is jobban tájékozottak voltak az emberek vallási kérdésekben, mint politikai ügyekben. A világvége-hangulat, a társadalmi anarchia, az éhínség, pestis-járvány, iszlám terjeszkedés, a háborúk érzékennyé tették a társadalmat a végső kérdések tárgyalására, az apokaliptikus témákra és mindennapos beszédtemává tették a hitújítás ügyét.

Az első reformátorinak tekinthető szintézist Angliában Wickliff János (1320-1384) készíti el a 19 és 45 pontos tételeiben, valamint a 12 kötetes „*Summa Theologiae*” c. munkájában. Vannak elődei már, akik a nyilvánosság előtt panaszkodnak az egyház romlottsága miatt.⁵ A későbbi Reformáció felől nézve, Wickliff az, aki az evangélium hirdetésére alapozva szeretné az egyházat megújítani. Személy szerint ő kerül abba a helyzetbe, hogy az Angol Királyság és a Pápaság vitája kapcsán értékelnie kell a tekintélyében erősen aláhanyatló egyházat és kormányzatát. Tanít az úrvacsora szentségéről, arról, hogy a Szentírás mindenkié, a hit kegyelmi ajándék, szól a látható és láthatatlan egyházzal és az egyetemes papságról, az eleve elrendelésről. Ha nagyon akarjuk, már ezekben a tételeiben megtaláljuk a *sola fide, sola scriptura, sola gratia, solus Christus, soli Deo gloria* – későbbi protestáns - összegzésének alapjait.

Hívei az apostoli egyszerűséget és szegénységet megtestesítő vándorprédikátorokként (lollardok) járták az országot, hogy népszerűsítsék tanait. Az akkori angol és a cseh királyi ház rokonságának köszönhetően,⁶ Nyugat-Európából Közép-Európába ívelő szivárványhíd épül Oxford és Prága között, melyen tanárok és diákok kölcsönösen váltják, látogatják egymást. Husz János elkötelezett Wickliff - követő és tanainak hirdetője, nem különben munkatársa, Prágai Jeromos, aki Ausztriában, Horvátországban, Lengyelországban és Magyarországon még terjeszti is ezeket a nézeteket.

Alapvetően a nemzeti nyelvű istentiszteletért, a két szín alatti áldozásért, a papság erkölceinek szigorításáért, a prédikátorok szólásszabadságáért emelnek szót és a helyi viszonyokra alkalmazva fejtik ki véleményüket a pápai dekrétumok királyi jóváhagyásáról, a rendek és

az egyházi hierarchia megszüntetéséről, az istentelenül élő egyházi méltóságok bírálatáról, arról, hogy az egyház igazi feje Krisztus és nem a pápa, s, hogy az egyházi birtokok és vagyonok elvehetőek, amikor nem a rendeltetésüknek megfelelően használják őket.

Bár kezdetben a hívők naivságával és az egyház megújíthatóságának reményességével lépnek fel, a pápai hatalom kiátkozza és máglyára küldi Husz Jánost (1415) és Prágai Jeromost (1416), mint ahogy Savonarola Girolamot a század végén (1489), a beidézése előtt elhalálozó Wickliffnek pedig csupán a megégetett hamvait szórhatják szét (1414). A népi közösségekbe oltott krisztusi igazságokat a világi és egyházi hatalom nem tűri és az elhallgattatásukat azzal próbálja megoldani, hogy a képviselőit likvidálja.

Vigyázó szemünket Nyugat-Európára szegezve, azt látjuk, hogy a középkori egyháznak ez a magatartása az egyházhatalmi terror intézményesítéséhez vezetett. A hitnyomozó hivatalát azzal a céllal hívták életre, hogy az eretnekeket megsemmisítse.⁷ Eretnek azután bárki lehetett, akit az egyház annak mondott, s akik közöttük megúszták a fej- és jószágvesztést, azoknak is lerombolták a házaikat és száműzték őket szülőföldjükről. A közvetlenül a pápa alá rendelt Inkvizíció kínvallatásait kezdetben a világi hatóság, később az erre specializálódott, egyházi szervezet végezte. A titkosított eljárással működő hitnyomozás bárkinek a személyére, vagyonára szemet vethetett és melegágya lett a besúgásnak, feljelentésnek, árulásnak, megfélemlítésnek, zsarolásnak. Mai fogalmaink szerint az erkölcsatlenség megsokasítsa mellett, emberiség elleni bűncselekményeket hajtott végre, nem egyszer hangsúlyozva, hogy az eretnekségek kiirtása során megengedhető az ártatlanok elpusztítása is, vagyis akár a genocídium az egyes régiókban. Az Inkvizíció embertelensége szinte mindenütt spontán lázadásokhoz vezetett, s végül a Szentszék sem volt képes a tevékenységét ellenőrizni. Az egyházi erőszakszervezet működése minősített rombolás volt, s a közösségekbe oltott és egyre tudatosabb krisztusi igazság folyamatos eltiprása mindig határozottabban vetette fel azt a kérdést, hogy mi köze mindennek Krisztus egyházához? A hitbeli kérdések erőszakos eldöntése, értelmetlen háborúk kirobantása, népirtások, tömegek száműzése első sorban a nyugat középkori egyházát jellemezte.

Más úton járt azonban Közép – Európa

pa keresztyénsége. A Cseh Királyságban megalapozottan hivatkozhatnak arra, hogy a Reformáció nem 1517-ben, hanem egy évszázaddal korábban kezdődik Husz Jánosnak és munkatársainak a szolgálataival. A kiátkozásukat és kivégzésüket követően ui. a cseh nemzet egységesen kiáll fia mellett, szembeszáll a legerősebb világi és egyházi hatalommal és – közel két évszázadon át - győzedelmeskedik. A huszita egyház lett a nemzeti egyház, mely leszámolva a saját, radikálisabb – táborita - irányzatával, a kelyhesek hatalomra kerülésével meghatározó közéleti tényező marad egészen a Fehérhegyi Csatáig (1620), amikor a nyugatról vezérelt ellenreformáció katonai erővel kegyetlenül elpusztítja, száműzi, betiltja és minden képviselőjét ugyanerre a sorsra ítéli, az országot pedig birodalmi tartománnyá degradálja.

A Lengyel Királyságban a nyugaton a hitük miatt elítélt, ún. „eretnekeket” nem üldözik, hanem befogadják, sőt támogatják a hitújítókat. A felekezeti szabadságot törvényben rögzítik a nemesi kiváltságok között. Már Luther fellépése előtt két szín alatt vesznek úrvacsorát. A protestáns városok teljes szabadságot kapnak. Protestáns iskolák épülhetnek a Jagellók alatt, akik a reformátorok kiváltságait megerősítik, s egy darabig egyformán terjedhet az országban a Reformáció lutheri, kálvini, újrakeresztelő és unitárius irányzata. Lengyel hallgatók nagy számban jelennek meg Wittenbergben. A nemzeti zsinat által támogatott, szabad vallásgyakorlatot törvénybe iktatják, s ez töredékesebben az ellenreformációs törekvések alatt is érvényesül, csaknem a Lengyel Királyság állami létének a felszámolásáig.

Nálunk a Török Hódoltság csupán 1541 után építi ki államszervezetét, ami legalább két évtizedes szabadságot biztosít az ottani protestánsoknak a reformátori eszmék további terjesztésére, azután viszont többnyire viszonylagos toleranciát tapasztalhat az ott élő magyarság a felekezeti gyakorlatának tekintetében.

A Magyar Királyság a Habsburg uralkodóval hivatalosan a római katolikus felekezettel támogatja, de a lutheri irányzat szimpatizánsai megtalálhatóak mindenütt, a királynő udvartartásától az egyes magyar főrendeken át a szász városi polgárságig.

Az utolsó nemzeti király – I. (Szapolyai) János – ugyanebben a cipőben jár: hivatalosan római katolikus, a valóságban – talán lengyel mintára - engedékeny a protestánsokkal szemben, s küzdelmei

5 Pl.: Salisbury John, Baco Roger, Bradwardia Thomas (14. szd.).

6 Az angol király – II. Richard (1367-1400) – felesége (Luxemburgi) IV. Vencel cseh király testvére: (Luxemburgi) Bohémiai Anna (1366-1394)

7 IV. Lateráni Zsinat, 1215.

előkészítik Erdély viszonylagos autonómiáját.

Az Erdélyi Fejedelemség relatív függetlensége pedig biztosítja azt, hogy a Reformációból születő „magyar vallásnak” folyamatosan legyen egy szilárd mentsvára. Európában elsőként foglalják itt törvénybe a felekezeti szabadságot és három győzelmes – mai fogalmaink szerint az egyetemes emberi jogokért vívott – szabadságharc (Bocskai István, Bethlen Gábor, I. Rákóczi György) kivívják azt, hogy Közép-Európa legnagyobb protestáns tömbjeként – minden ellenreformációs atrocitás ellenére – a magyar protestantizmus megmaradjon a Kárpát-medencében.

Amint látjuk, a nyugattal szemben, mely a hitbeli kérdéseket hatalmi elnyomással, erőszakkal próbálta megoldani, terrort és értelmetlen háborúkat szabaddítva a lakosságra, nemzeti egyházakat verve szét, Közép-Európa a maga saját és sajátos útját járta. Összegezve azt, ami a nyugattól ezt a közép-európai hagyományt megkülönböztette:

- a bátor, hitvalló szembenállás a korrupt hatalommal,
- a hitújító mozgalmak jelentőségének korábbi fölismerése,
- a társadalomba oltott krisztusi igazságok tisztelete és érvényesítése,
- az előreformátoroknak és a Reformációnak a keresztyénekhez méltó kezelése,
- a hirdetett evangélium alapján induló társadalmi önszerveződés,
- példamutató vallási tolerancia,
- a nemzetekre szabott egyházszervezet kialakításának megalapozása.

Mindez magyarázza a közép-európai, sajátos hagyománynak azt az ellentmondásosságát, mely főként a nyugati hatás elméletének a gyakorlati ellensúlyozásából fakad:

- a Reformáció üldözését szorgalmazó nyugati befolyás mérséklése, kiegyezésre hajlandóság
- a hitújító mozgalmakkal,
- a Reformáció kibontakozásának cselekvő támogatása,
- a hitújító eszmék viszonylag gyors terjedése,
- az uralkodók, főrendek, a nemesség nagy részének vagy egészének a Reformáció kibontakozását egyengető,

majd támogató, patrónusi szerepe.⁸

Összegezve mondhatjuk, hogy Közép-Európa – függetlenül attól, hogy a katonai erőszakkal szemben nagyrészt elbukott – talán nem vált az eszközüvé olyan és annyi politikai és vallási baklövésnek, mint amit és amennyit Nyugat-Európa elkövetett valamennyi társadalmának a kárára.

A Magyar Reformáció történetét Luther fellépését megelőzően az előreformatori mozgalmak határozták meg. Budán már akkor polgári zendülésre kerül sor, amikor Husz János még csupán ismerkedett Wickliff tanaival (1402), s a megisméltődése „Az Isten is velünk van” – jelszavával, mutatja a vallási nézetek öntudatosodásának az útját. Prágai Jeromos 1410-ben Budán tanít. A lelki igényességet mutatja a teljes magyar Szentírás, az ún. „Huszita Biblia” elkészítése.⁹ Az 1420-as évektől állandósul a huszita

vissza a katolikus egyházba. Amikor azonban ismét a Magyar Királyságba látogat, azt tapasztalja, hogy az általa megterítették újra husziták lettek, sokkal többen vannak, mint voltak, a hitnyomozást támogatókat pedig kiközösíti a társadalom. Ő gyűjti össze 67 pontban a huszita tanokat, hogy eretnokségüket bizonyítsa. A tételek nagy része azonban evangéliumi igazságot fogalmaz meg, ami nyilvánvalóvá teszi, hogy az egyház a krisztusi igazságok szószólóin is habozás nélkül keresztül gázolva, nem Isten Országát, hanem tudatosan csak saját érdekeit és a világi hatalmat kívánja szolgálni.

Erdélyben kifejezetten az Inkvizíció miatt tör ki parasztfelkelés huszita mintára 1437-ben, Budai Nagy Antal vezetésével. „Tábor hegynek” nevezik összejűlekezésük helyét és magukat tekintve Isten választottainak, bíznak abban, hogy évenként itt összejűlve, maguk

igazíthatják el a Fejedelemség ügyeit. A nemesi hadak szétszórják őket, de a felkelésük ékes bizonyága annak, hogy mennyire tudatosodnak a hitújító nézetek, s hogyan válnak hivatkozási alappá, akár társadalmi osztályok számára.

A század közepén megpróbálják megtiltani, hogy templomokat építsenek, bizonyára nem sok sikerrel, mert 1456-ban Kapisztrán János hitszónok a templomaik lerombolására buzdít. Ő huszitákat és zsidó-

kat egyaránt máglyára küld, s ebben a buzgalmában csak a török előnyomulása korlátozza. Magyar nemesi családok tucatja tagadja meg a királyhoz való hűséget – ami akkor egzisztenciális kockázatot, hitvalló döntést jelent – mivel ők a huszita nézetekkel azonosulnak és nehézményezik azt, ahogyan az uralkodó – I. Zsigmond – eljár a hitsorsosaikkal szemben.¹⁰ Bizonyára az sem véletlen, hogy a pápai adókönyvekben I. Mátyás koráig „keleti részek – pogányok földje” – megnevezéssel szerepel a Magyar Királyság.

- folytatás a következő számban -

Sárospatak, 2017. augusztus 1.
Kiss Endre József

Gönc, Huszita ház

jelenlét a Magyar Királyságban. A Szent-szék inkvizítorai öt hullámban érkeznek az országba, hogy leszámoljanak a huszizizmussal. Tőlük tudható, hogy ezzel az „eretnokséggel” fertőzött a Magyar Alföld, a Duna-Tisza köze, a Partium, Erdély és Délvidék, a Felföldön pedig első sorban Zólyom, Torna, Kishont, Borsod, Abaúj, Gömör, Nógrád és Heves vármegyék. Az Inkvizíció újabb és újabb próbálkozásai miatt ezek menekülnek el szülőföldjükről. A halálos ítélet elől nem egyszer spontán népi lázadás menti ki a kínhalálra szántakat. Az inkvizítorok legnevesebbje Markai Jakab, akit később főként azon a címen avat szentté a római egyház, hogy husziták ezreit térítette

⁸ Csohány János: A reformáció öröksége. Bp. 2017. (Kézirat)

⁹ Az ún. Huszita Bibliának az 1460-as években másolt, fennmaradt szövegeit három kódex őrzi. A Szentírás 22 + három (apokrifus) könyvét tartalmazza. A teljes fordítás az 1510-es és 1530-as évek között keletkezhetett.

¹⁰ Husz János biztonságát királyi menlevél szavatolta a Konstanzi Zsinaton, amit – a halálra ítéltével alkalmával – a király már nem érvényesített, s a husziták üldözése megkezdődött.

Magyar kulturális- és hitbeli élet Dalmáciában a 2017-es évben

Hálát adva a jó Istennek írom ezt a beszámolót, mely magába foglalja a horvátországi Split-Dalmát megyei HMDK (Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége) egyesületének 2017-es évi eseményeit. Valóban nagy öröm a számomra, hogy ezek az alkalmak megvalósultak, hogy részt vehettem, segíthettem a megszervezésben, hogy most mindezeket megoszthatom a Kedves Olvasóval.

2017. január 18-án immáron 3. alkalommal emlékezett meg magyar nyelven is IV. Béla király leányáról a splitben élő magyar közösség a spliti Szent Dujmó székesegyházban. A katolikus misét Tomislav Čubelić plébános úr tartotta a Luk. 9, 24. versét választva alapigeként: *„Mert aki meg akarja tartani a maga életét, elveszíti azt, aki pedig elveszíti az életét énérettem, az megtartja azt.”* A mise után Csoma Annamária rövid áhitatba foglalva emlékezett meg Árpádházi Szent Margitról magyar nyelven. Az áhitat szövegét horvát nyelvre Tripolski Anikó fordította le, hogy a magyarul nem értőkhöz is eljusson az üzenet. Az alkalmon mintegy 40 fő vett részt, horvát és magyar nyelvű gyülekezeti-, valamint magyar kisebbségi tagok. Istennek legyen hála, hogy ismét együtt lehettünk nyelvtől és vallástól függetlenül, egy közösségben elsősorban az Ige, valamint történelmi hagyományaink fényében.

Január 22-én és február 26-án református istentiszteleteket tartottunk a spliti magyar HMDK egyesület termében, ahol Csoma Annamária hirdette Isten Igéjét. Bár az egyesület nagyobb része nem református vallású, a jelenlévők örömmel hallgatták meg az Igét és annak magyarázatát magyar nyelven, hiszen erre Dalmáciában máshol nincs lehetőség. A két alapige: *„Maradjatok meg az én szeretetemben.”* (Jn 15,9), valamint *„Mert ahol sok a bölcsesség, sok a bosszúság is, és aki gyarapítja az ismeretet, gyarapítja a szenvedést is.”* (Préd. 1,18). Ezen kívül az igehirdető rövid betekintést nyújtott a reformáció jelentőségéről, az 500 éves évforduló alkalmából.

Március 15-én az 1848/49-es forradalomról és szabadságharcról emlékezett meg. Az alkalmon a Dankó Pista népdalkör tagjai pár éneket hangszeres kíséretben adtak elő: fuvolán Tóth Noémi, gitáron Komenda László, zongorán pedig Csoma Annamária játszott. A megemlékezés után szeretetvendégség fo-

gadta a jelenlévőket. Alkalmainkon rendszerint vett részt Ivo Staničić úr, a spliti tiszteletbeli konzul, Tuska Enikő, az ideiglenesen kihelyezett magyar konzul, a splitben élő egyéb kisebbségi egyesületek vezetői és tagjai, családtagok, ismerősök, barátok. Sajnos ezen, a magyarság számára jelentős súllyal bíró alkalmat ez évben nem sikerült az Új Magyar Kulturális Központ tagjaival közösen megszervezni, bízunk benne, hogy a jövőben ez majd megvalósul.

Május 9-én, azaz a Szent Dujmó napján „Sudamja” kisebbségi fellépésen vettünk részt, mely az *„Ott az otthon, ahol szól az ének”* jelige alatt került megrendezésre a spliti Ifjúsági Otthon épületében, az egyhetes műsorsorozat részeként. A spliti HMDK „Dankó Pista” népdalköre már 7. alkalommal, gazdag programmal lépett fel, a rock és rock-opera világát elegyítve a magyar népdalokkal, operettrészletekkel. A vezénylésért és a fuvolán, furulyán való kíséretért Tóth Noémi zenetanárnőt illeti hála, valamint Csoma Annamária szóelőlékesnek és Komenda Lászlónak, aki gitáron és szájharmónikán kísérte az énekeket, s természetesen a kórus is nagy dicséretet kap a lelkes éneklésért. Ez a nap azért is volt különleges, mivel egybeesett az Európa napjával és a Győzelem napjával.

A nyár folyamán a Szent Margit emléktábla megszentelésére is sor került. Egy 32 tagú budapesti zarándokcsoport érkezett Splitbe, akik egy Ifjúsági Fesztiválon vettek részt Medugorjében, majd pedig Klissza várába vezette őket az útjuk. A várban, Szent Margit születési helyén Almásy atya, a budapesti Páduai Szent Antal templomból misét mondott, megköszönve a lehetőséget Tuska Enikő konzulasszonynak, akinek segítségével valósult meg ez az alkalom. Ezután a spliti egyesület helyiségében Fontányi Árpád beszámolt az emléktábla szomorú sorsáról, mely szerint egyelőre még mindig nem engedélyezik az emléktábla elhelyezését Klissza várában. Az Atya megszentelte az emléktáblát. A közös alkalom után a csoport egy rövid városnézés során megtekinthette Split nevezetességeit.

Augusztus 22-én református istentisztelettel egybekötött honalapítói megemlékezést tartottunk Splitben. Az alkalmon Szenn Péter, haraszi református lelkipásztor hirdette Isten Igéjét, vala-

mint jelenlétével Tuska Enikő konzul is megtisztelt bennünket. Az istentisztelet után augusztus 20-ai rövid műsor következett, melyet Komenda László gitárkoncertje zárt. A hivatalos program után szeretetvendégség kísérte az egybegyűlteket ismerkedését, beszélgetését.

Augusztus 23-án Tuska Enikő konzul képkiallítást nyitott meg a spliti Kultúrotthonban. Kiallítottak a spliti HMDK festőszekciójának tagjai, valamint a rijekai és a zágrábi festőszekció képviselői. A kiállítás mintegy 40 festménye aug. 31-ig volt megtekinthető.

Augusztus 26-án a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségének közreműködésével, Solt Péter geológus szervezésében megemlékezést tartottunk Split városában az 1217.08.26.-án, kerek 800 évvel ezelőtt útnak indult, II. András magyar király által vezetett V. kereszties hadjárat évfordulójáról. Split kikötőjéből indult útnak a sereg a Szentföldre. A megemlékezés szervezésben segítséget nyújtott, valamint rövid beszédet mondott Tuska Enikő, spliti magyar konzul, Marian Petres Kuzmanic, Split város önkormányzatának kisebbségi és ifjúsági tanácsosa, Tripolski Anikó, HMDK Split Dalmát Megyei Egyesületének elnökhelyettese, Fontányi Árpád, az egyesület alapító elnöke, báró Bánffy Miklós, a magyarországi Johannita Rend kommandátora, Solt Péter, a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet nyugalmazott geológus munkatársa. A megemlékezés programja magyar és horvát beszédekből állt, melyet Csoma Annamária református teológus imája követett, majd az áldás után egy magyar zászlós koszorút dobtunk a tengerbe az összes keresztény áldozat emlékére. Másnap délután az egyesület helyiségében báró Bánffy Miklós tartott előadást a Johannitákról, majd Solt Péter beszélt és képeket mutatott be a Magrat vári ásatásokról Sziriban.

Szeptember 23-án egy külön örömteli alkalomnak lehetnek szem- és fültanúi a jelenlévők: Csoma Annamária és Bešlić Tomislav házasságkötésének. Az ünnepi istentiszteletet Szenn Péter, református lelkipásztor tartotta magyar és horvát nyelven a Split melletti Podstrana község tengerpartján. 2018. január 19-én Szenn Péter lelkipásztort megválasztották a Horvátországi Református Kálvinista Egyház püspökének, ezúton is Isten áldását kérjük életére és

munkálkodására. Bízunk abban, hogy a közeljövőben Dalmácia területén is létre tudunk majd hozni egy református missziói közösséget, hogy az Isten Igéje iránt érdeklődők magyar nyelven is hallhassák azt.

Október 15-én tisztújítást tartott a HMDK Split-dalmát megyei egyesülete. Az előző elnök lemondott tisztségéről, így az egyesület új elnököt választott: Tripolski Anikót, az új alelnök pedig Bešlic (Csoma) Annamária lett. Megtiszteltetés részt venni a magyar közösségi életben és segíteni az egyesület munkáját.

November 3-5. között az egyesület kirándulást szervezett Pola (Pula) és Fiume (Rijeka) városába. A projekt a Bethlen Gábor alapítvány támogatásával valósulhatott meg, melyen 25-en vettek részt. Fiumében meglátogattuk a HMDK egyesületét, ahol bemutattuk az egyesületet és a Dankó Pista népdalkört, majd hosszabban beszélgettünk a szórványságban működő magyar egyesületek munkájáról és lehetőségeiről. Másnap délelőtt először Gergely úr vezette az egyesület tagjait a magyar tengerészek és a valamikori Fiume történelmének nyomában, majd pedig a rijekai egyesület elnöknője, Éva Viola kalauzolt bennünket a trsati várba. Rövid ebéd után, már úton is voltunk Pola felé, ahol meglátogattuk a polai HMDK egyesületet. Rövid ismerkedés és beszélgetés után sor került a Dankó Pista népdalkör második fellépésére. Másnap délelőtt a polai

egyesület elnöke, Lőcsei úr vezetett bennünket a magyar tengerészek nyomában városzerte, majd közös ebéddel zárult a kirándulás hivatalos része. Köszönet és hála a rendezőknek és a támogatóknak, s nem utolsó sorban a résztvevőknek a kellemes élményért.

December 13-án a spliti Horvát Katonai Tisztiothonban a 8. Kisebbségi Nemzetiségi Szemlén lépett fel a Dankó Pista népdalkör. Kilenc kisebbségi egyesület, úgymint a macedon, szerb, szlovén, bosnyák, orosz, olasz, crnogorai, albán és a két magyar egyesület által bemutatott zenés, táncos programot tekinthettek meg az érdeklődők.

December 16-án megrendezésre került a Spliti Magyar Bál. A spliti Magyar kultúrnapok keretén belül évente háromszor rendezünk alkalmakat. Az első alkalom márciusban volt, a második augusztus folyamán, a harmadik pedig októberre volt tervezve, viszont teremhiány miatt decemberre kellett halasztanunk az eseményt. December 16-án kaptunk lehetőséget a bál megszervezésére, melyen mintegy 80 fő vett részt. A zenét a Kopácsi Alkalmi Zenekar szolgáltatta. A bálon részt vettek a kisebbségi egyesületek tagjai, családtagok, barátok.

December 17-én karácsonyi műsorral készültünk, melynek során az egyesület tagjai, a gyerekek és unokák is megkapták ajándékaikat. A zenés műsort Csoma Annamária rövid beszéde követte, melyben rávilágított az advent és a karácsony hitbeli mibenlétére, an-

nak keresztyén vonatkozásaira, s arra, mit is kellene hogy jelentsen számunkra az advent folyamata, a karácsony ünnepe. Majd az ajándékosztás és szeretetvendégség, közös beszélgetés zárta az együttlétet.

Nem egyszerű egy „idegen” országban fenntartani a magyar közösséget, nem könnyű megőrizni, megtanítani a magyar nyelv helyességét és jelentőségét, illendőképp megélni és bemutatni a magyar kultúrát, hiszen kisebbségként sok falba ütközünk. Mint azt a valós példa is mutatja: két magyar egy közösségben nézeteltérést szül. Személy szerint nagyon sajnálatosnak tartom, hogy Splitben két magyar közösség van, ennek okán mindenképp azon leszek, hogy ezt a két egyesületet ismét összekovácsoljuk. Legyen meg a jó Isten akarata, az Ő segítségével semmi sem lehetetlen. Bízunk benne, hogy lesz lehetőségünk egyre több istentiszteletet, áhítatot is tartani magyar nyelven, s szükség szerint akár horvátul is, hogy egy kis reformot vigyünk az emberek mindennapi kísértésekkel teli életébe. Szükségünk van a hitbeli táplálkozásra, s ha mindezt anyanyelvünkön hallhatjuk, az még kedvebb szívünknek-lelkünknek.

Istennek legyen hála, hogy mindig találkozunk olyan egyénekkkel, lehetőségekkel, s néha kötelességekkel, melyek gazdagabbá, vidámabbá, áldottabbá tesz mindennapjainkat, egyéni- és közösségi életünket.

Csoma Annamária

Egy ember, aki nem akart feledni

Száztíz év pergett le egy születéstől. Az olvasónak az az érzése támad Wass Albert tájleírásai olvastán, ez az ember Erdély minden fáját ismerte. De legalább egyszer járt mindegyiknél. Olyan időkben élt, amikor nem lehetett sem Erdély, sem Magyarország írója, lett hát a diaszpóráé, az amerikai magyaroké. És egy olyan országé, amely tudomást sem vett róla, ahol az amerikai olvasótégelyben túlhaladottnak számított mindaz, amiről ő regélt. Egy ember, aki nem akart feledni. Azt az általa szívben, szóban, képzeletben, álomban és imádságban hordozott, naponta megélt európai bölcsőt, a Kárpát-medencét, a magyar otthon mesélte a távolra szakadtak elé, amelynek hiánya mindannyiuk szívében élő, gyógyíthatatlan sebként sajgott.

Aztán, amikor nagy későre, végre felfedezték őt az anyaországban is, írásai azt példázták olvasóinak, hogy a nemzet teste és lelke lehet bármennyire is szétszabdalt még nem késő a nemzetegyesítés nagy munkájába fogni. Önmagunk megismerésének, öntudatának szerves és evidens része, ha tudjuk, véreink élnek Kolozsváron és Pozsonyban, és Szabadkán. És szerte másutt a Kárpát-bölcsőben, mely ezer éven át ringatta az itt honra talált magyart. Wass Albert a saját magától és elszakított véreitől is elidegenített és elidegenült, öntudatvesztett embernek írta le, mi az: nemzet. Mi az: magyar. Tükröt tartott a nemzetnek: ismerd meg magad. Ezzel pedig a kommunizmus, fejekben és szívekben elvégzett és beültetett, ahogy akkortájt mondták:

„vívmányait” gyógyította, láttatva velünk, mit jelent magyarként Erdélyben élni, mit jelent Trianon. No nem a történelemkönyvekben lapozva, száraz, rideg számok és évszámok fényében, nem hazug és féligaz magyarázatok tükrében, hanem a mindennapokban. Milyen egy nap, milyen egy év és milyen egy emberi élet a kisebbségi sorsban élőnek. Ebben lakozik Wass Albert nagysága, írásművészetének megkapó csodája, hogy mindezt a szívünkbe ülteti, odaröpi az adott helyszínre és mélységesen beleérezni tanít, milyen az, amikor valakinek bűneként róják fel a magyarságát, az anyanyelvét, a hitét. Ő igazán tudhatta, milyen ez. Megélte ezt a fajta üldöztetést. Életében és halálában egyaránt. És mondhatni ő volt az első, abból a sokat emlegetett 23

millióból is, aki már nem várhatta, nem élhette meg, hogy elmúljon a Kuncze-féle belügyminiszterek világa, amelyben lehettél román, szlovák, ukrán és jugoszláv, csak egyvalami nem lehettél: magyarnak nem kellettél. Semmi áron. Egy Wass Albert sem. Aki papírra rötta az elszakított magyarság Trianon utáni krónikáját.

Mindenki másképp élte meg Wass Albert könyveit. Évtizedek óta bezárt, eltorlaszolt ajtók nyíltak a lelkekben. A határon túli olvasókban felszakadhatott a rég várt sóhaj: valaki ért bennünket, valaki aki megélte mindezt és elmondja az irodalom eszközeivel. Elmondja a világnak. Végre egy hírívő, egy krónikás, aki regénybe foglalja

az erdélyi sorsot, mit jelent az: Erdély, mit érzünk, mit gondolunk ott, a Partiumtól a keleti végekig. Ebben rejlett Wass Albert nagysága. Ezért a nagy nemzetegyesítő ő, szavain keresztül, aki egymás mellé illesztette, egymásnak, ha úgy tetszik, újra bemutatta a szétszabdalt nemzetrészeket és a Kis-magyarországot. Ez itt Erdély, ez itt az erdélyi ember. Így fogadd el, így szeresd! Ez itt az anyád, kinek kiragadtak kezéből, és sokáig úgy tetszett, valóban lemondott rólad.

A nagy egyesítők mindig sok ellenséggel bírnak a szétszabdaltok között, hiszen örök időkre gondolt és tervezett szétdobáló művüket rakja helyre betűről-betűre, embertől-emberig. Amiről

ők úgy gondolták, az soha helyre nem állítható. Nem, még csak nem is történelmi honra gondolok itt, hanem a Kárpát-medencei magyar emberre. Wass Albert szavai egymás mellé helyeznek minket, az önismeret és a nemzetismeret csodálatos, lelkekben elvégzett munkájával. Szótól szóig. Az erdélyit, az anyaországit, és mindenki mást, akit évtizedeken át elzárt egymástól a történelem. Hogy most már végre ne legyen más, csak magyar. Az aradi, a csíkszeredai, munkácsi és budapesti. Egy vér, egy test. Ez Wass Albert könyvekbe álmódott munkássága és a jelen, bízunk benne, őt igazolja.

Fábián Tibor

KERESSÜK MEG A BIBLIÁBAN!

1. „Most is azért meg, és lássátok meg azt a nagy dolgot, amelyet az Úr visz véghez előtt.” (1Sámuel 12:..)
2. „Ki taníthatja Istent, hisz ő ítéli meg a magasságban levőket is!” (Jób 21:..)
3. „Micsoda az ember hogy megemlékezel róla? és az fia, hogy gondod van reá?” (Zsoltárok 8:..)
4. „Mert van sok, amely a hiábavalóságot szaporítja; és mi van az embernek abban?” (Prédikátor 6:..)
5. „Az szava kiált a városnak, és a te neved néz Halljátok meg a vesszőt és ki rendeli azt?!” (Mikeás 6:..)
6. „De ti nem vagytok, hanem lélekben, ha ugyan az Isten Lelke lakik bennetek. Akiben pedig nincs a Lelke, az nem az övé.” (Rómabeliekhez 8:..)
7. „Mert én a által meghaltam a törvénynek, hogy Istennek éljek.” (Galatabeliekhez 2:..)
8. „..... tehát bemenni abba a nyugodalomba, hogy valaki a ugyanazon példájába ne essék.” (Zsidókhöz 4:..)
9. „A vége pedig közel van. Annakokáért legyetek és józanok, hogy imádkozhassatok.” (Péter 1. levele 4:..)
10. „Vigyázzatok magatokra, hogy el ne, amit munkáltunk, hanem teljes jutalmat nyerjünk.” (János 2. levele 1:..)

A Károli Gáspár fordítású Szent Biblia alapján összeállította: **Györky Szilvia**, Alsómihályi.

Megfejtéseiket **2018. március 15-ig** lehet beküldeni Szerkesztőségünk címére: postai úton - **Református Újság Szerkesztősége, Hlavná 216., 076 74 Draňov**, vagy e-mail-ben a **refujsg.csoma@gmail.com** címre.

MEGFEJTŐK: POZSONYI E.M.: Beke Sarolta, Családi Irén – **Nagymegyer;** Szalay Ferencné, Demény Lajosné – **Fél;** özv. Sándor Józsefné, Szloboda Anna – **Réte;** Mackó Zsuzsanna - **Dolná Streda;** Halgas Ildikó – **Kulcsod;** **KOMÁROMI E.M.:** özv. Varga Béláné – **Bátorkeszi;** Baranyai Margit – **Marcelháza;** Szabados Hajnalka - **Komárno - Nová Stráž;** Tóth Irma – **Kamocsa;** Farkas Irma – **Negyed;** **BARSI E.M.:** Németh Erzsébet – **Nyírágó;** Kakas Sándor – **Nagysalló;** Klincsek Ferencné – **Kőhidgyarmat;** Császár Viola – **Töhöl;** özv. Földi Jenőné – **Érsekkéty;** Baka Andrásné – **Farnad;** özv. Bertók Istvánné – **Barsvárad;** **GÖMÖRI E.M.:** Faragó Irén – **Harmac;** Mgr. Schiller Mária – **Tornalja;** **ABAÚJ-TORNAI E.M.:** özv. Gálffy Gusztávné, özv. Pataky Bertalanné – **Migléc;** Csáji István – **Nagyida;** özv. Kardos Béláné – **Szadalmás;** özv. Végvári Zoltánné – **Perény;** Szabó Gyuláné – **Lucska;** ing.Damko Valéria, özv. Kövesdi Jánosné – **Reste;** Komjáty Istvánné – **Felsőlánc;** Bartha Irén – **Áj;** Körtvély Péter – **Tornagörgő;** özv. Kovács Zoltánné – **Rozsnyó;** Szanko Mónika – **Berzété;** Hurák Éva – **Szalóc;** **ZEMPLÉNI E.M.:** Kasko János – **Újhely;** Csernyánszky Erzsébet – **Imreg;** Kiss Erzsébet – **Nagykövesd;** Kendi Zsuzsanna – **Zétény;** Rác Júlia – **Kisgérés;** Kiss Magdaléna, Mladanec Irén, Rác Erzsébet, özv. Lázár Mihályné – **Bodrogszerdahely;** Rigó Katalin, Egri Klára, Gerenyi Lászlóné – **Örös;** Máté Etela, Máté Ágnes – **Kiskövesd;** özv. Oláh Istvánné – **Hardicsa;** Galambos Katalin - - **Tiszacsernyő;** Bók Zoltánné, Kulcsár Eleonóra – **Királyhelme;** **UNGI E.M.:** özv. Molnár Sándorné, özv. Csicseri Józsefné – **Kisráska;** Kovács Benjáminné – **Kaposkelecseny;** özv. Ladányi Lászlóné – **Deregyő;** Dupály Csilla – **Abara;** özv. Géczi Csabáné, özv. Veres Józsefné – **Nagykapos;** Kondor Lászlóné – **Vajkóc;**

JUTALMAZOTTAK:

Beke Sarolta – Nagymegyer; **Szabados Hajnalka** - Komárno/Nová Stráž; **Császár Viola** – Töhöl;
Mgr. Schiller Mária – Tornalja; **Komjáty Istvánné** – Felsőlánc; **Rác Júlia** – Kisgérés; **özv. Csicseri Józsefné** – Kisráska
GRATULÁLUNK!

A Kárpát-medence Reformátussága

„Boldogok, akik békét teremtenek”

„A négyszázötven évvel ezelőtti határozat ereje abban rejlett, hogy megmutatta az összetartozás áldását, és ma is azért szólít meg, hogy el ne feledjük: a hit Isten ajándéka” – fogalmazott Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke a tordai katolikus templomban, ahol az 1568. január 13-án elfogadott, korában egyedülálló vallásbéke elfogadásáért adtak hálát.

Különös koncerttel kezdődik a tordai vallásbékét és a Magyar Unitárius Egyház megalakulását ünneplő programsorozat január 12-én Kolozsváron. Alan Williams angol zeneszerző Híd menny és föld között című darabja a zenén keresztül hozza el hozzánk a négyszázötven évvel ezelőtti eseményeket és segít bekapcsolódni a történelem folyamatába.

A koncert után a zeneszerző kérdéseinkre elmondja, sokat jelentett számára, amikor felkérték a darab megírására, alig egy hónap alatt el is készült a kvartettel. „Igazi művet szerettem volna írni, mert a téma ezt érdemli, remélem Angliában is játsszák majd, hogy még több emberhez eljuthasson” – mutat rá. A zeneszerző szerint a mai világban komoly ereje van a művészetnek, közelebb hozza egymáshoz az embereket. „A vallási tolerancia üzenet mindenkinek, Dávid Ferenc már a 16. században arra hívta fel a figyelmet, hogy nem csak egy igazság lehetséges, ezért meg kell hallgassuk egymást” – teszi hozzá.

Különbözünk, de összetartozunk

Másnap Tordán, az egykori rendi országgyűlésnek otthont adó katolikus templomban folytatódik az ünneplés. A hálaadó alkalom előtt Bálint Benczédi Ferenc unitárius püspököt arról kérdezzük, miért fontos egyháza számára a közös ünnep. Mint mondja, a mai világban szinte elengedhetetlen figyelni egymásra, különösen amikor naponta hullanak szét a közösségek, a családok és a nemzetek is. „Bár nem tudunk minden nap együtt lenni, vannak olyan kitüntetett alkalmak, amikor találkozhatunk és mindnyájan megerősödhetünk hitünkben” – fogalmaz. Az unitárius egyház számára sokat jelent Erdély sajátos múltja, melyben elengedhetetlen volt, hogy a felekezetek ügyeljenek egymásra

és közös döntéseket is hozzanak. „Isten mindig megadja a bölcsességet ahhoz, hogy megtaláljuk a közös hangot és múltunk megünneplésének lehetőségeit” – teszi hozzá az unitárius püspök.

„Dicsértessék a Jézus Krisztus!”

„Áldás békességre!”

„Békesség Istentől!”

„Erős vár a mi Istenünk!”

„Isten áldja!”

Az ünnepi alkalom kezdetén elhangzik minden felekezet bevett köszönet, már ez is emlékeztet a négyszázötven évvel ezelőtti írásba foglalt igazságra: a hitbeli különbségek nem kell, hogy elválasszanak minket egymástól. Elhangzik és elgondolkodtat a 1568. január 13-án elfogadott vallásbékéről szóló törvény, mely még mai korunkban is megállja helyét. „Itt állunk egymás mellett, mint gyermekek – és mint testvérek. Bár különböző módon valljuk meg hitünket, de Fiad intéset megfogadva szeretettel fordulunk feléd és embertársaink felé, mert együtt akarjuk hallani hangod” – fogalmazza meg az Atyához címzett imádságában mindnyájunk vágyát Bálint Benczédi Ferenc. Majd a több ezer, különböző felekezetű résztvevő szájából elsőprő erővel hangzik el a „Miatyánk” ezen a havas, ja-

nuári délelőttön. Talán úgy, ahogy először négyszázötven évvel ezelőtt.

Szabadságra teremtve

Az unitárius püspök az „új parancsolatról” is szól: szeressük egymást, mert így látszik, hogy Krisztus tanítványai vagyunk. „A vallásbéke nemcsak azért értékes, mert meghaladta korát, hanem mert a gondviselésre mutat – fogalmaz. – A mai nap a gondviselés diadalának ünnepe.” Mint mondja, a történelem legsötétebb korszakaiban is megjelenhetett emberség-

günk, az isteni útmutató felülkerekedhetett a gyarlóságon.

Jakubinyi György Miklós gyulafehérvári érsek arra hívja fel a figyelmet, hogy a vallásszabadság mindenkit megmozgat – még az ateistákat is – mert benne van a lelkiismeret, a választás szabadsága. Emlékeztet, hogy a római katolikus egyház a II. vatikáni zsinaton jelentette ki a vallásszabadsághoz való elidegeníthetetlen jog fontosságát. Bár egyháza számára a tordai határozat nem jelentett akkora lehetőséget, mint a protestáns felekezetek számára, a közösségről és a szabad választás lehetőségéről szólt.

Erről a szabadságról beszél Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke, aki Pál apostoltól idéz: „Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság” (2Kor 3,17). Elmondja, a tordai szabadságésemény egybecseng az autentikus keresztyénség szellemével, melyet a Mindenható adott nekünk. „A szabadság ajándéka volt a teremtés legnagyobb kockázata, de ez feladat és értékrend is. Szabadság ott van, ahol tisztelik egymást és szent az adott szó – ott, ahol jelen van Isten” – mutat rá.

Törvénykezés Isten segítségével

„Nem egy fogalom, hanem egy magatartásforma, egy életmód ünnepe vagyunk jelen” – köszönti az ünneplő gyülekezetet Fekete Károly tiszántúli református püspök a Generális Konvent elnökségének képviselőjében. Emlékeztet, közel fél évszázada az itt élők megfogadták Krisztus kijelentését: „Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak neveztetnek.” (Mt 5,9) Mint mondja: a tolerancia Istennek a világ iránti szeretetéből fakad, az embernek szüksége van „mintatürelmű” Urára. „Az egykori törvény figyelmeztet bennünket

az ige szolgájának megbecsülésére, a közösségi jogvédelemre, a hitvédelemre és a hit megbecsülésére” – foglalja össze annak mai jelentőségét a tiszántúli püspök, aki azt is hozzátesszi, evangélium hirdetése ma is létfontosságú, az ige hirdetés ugyanis nem ostromozó beszéd, hanem igazi kincs, amit őriznünk kell, hogy a kincskereső következő generáció ne legyen kifosztott.

„A hit Isten ajándéka, ez hallásból létszen, mely hallás Isten igéje által van” – idézi Kató Béla, az Erdélyi Református

Egyházkerület püspöke az 1568-as vallásbékéről szóló törvény igei indoklását. Felhívja a figyelmet, hogy elődeink hiába óhajtották teljes szívükből a békét, mégsem földi törvényekre hivatkoztak, mert tudták, hogy Isten élő igéje efelett álló forgatókönyv. „Lehet törvényt alkotni Isten nélkül, de akkor ne csodálkozzunk, ha ugyanaz a testület egymásnak ellentmondó határozatokat is hoz” – teszi hozzá. – Torda üzenete, öröksége az Isten ismerten és bizalmon alapuló hit.”

A történelem Ura megadta a magyar népnek a mohácsi vész után, hogy „új szívvel és új lélekkel” telhessen meg – erről Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke szól. „Az ünnep igazolja, hogy az összekapaszkodás áldását ismertük fel. A négyszázötven évvel ezelőtti határozata ereje ebben rejtett, és ma is azért szólít meg, hogy el ne feledjük: a hit Isten ajándéka” – foglalja össze.

Európa közös kincse

Különleges előterjesztésről számol be Kovács István unitárius közügyigazgató: az erdélyi szász és magyar protestáns egyházak együtt kérik a magyar Országgyűlést, Románia parlamentjét és az Európai Parlamentet, hogy nyilvánítsák a tordai ediktumot kiemelt jelentőségű dokumentummá, január 13-át pedig a vallásszabadság napjává. „Bár most mi vagyunk jelen, együtt vagyunk azokkal, akik előttünk éltek. A történelem szétszakíthatatlan láncolatában jelen vannak, akik még meg sem születtek, ahogy mi is jelen voltunk 450 éve – bár akkor még csak Isten álmai voltunk” – fogalmaz a közügyigazgató. Mint mondja, a vallásbéke egyetemes érték, melyet senki sem sajátíthat ki: bár eleink merészet álmodtak, hogy itt vagyunk, az azt bizonyítja, hogy álmuk kiállta az idők próbáját.

Kövér László házelnök ígéretet tesz rá, hogy a felkérésnek eleget téve kezdeményezi a magyar Országgyűlésben: január

13-a legyen a vallásbéke napja. Az Erdélyben sokáig egyedülálló vallásbéke megelőzte korát, új fejezetet nyitott Európa történelmében. A házelnök szerint vannak korszakok, üzenete egyetlen mondatban megfogalmazható, A 16. századi magyarság mondata – „A hit Isten ajándéka.” – egy mindig jelenlevő igazság felismerése lehetett. „A magyarokat és a románokat a történelem során sok minden szembe fordította, de keresztyén hitünk és Erdély, a közép-európai föld és sors összekapcsol minket” – fogalmaz. – Ennek szellemében tegyük fel a kérdést a tordai határozat 21. századi örökösiként: mit tegyünk annak érdekében, hogy az eszmeiségét és a földet megőrizzük utódainknak?”

Ég és föld között

A katolikus templom udvarán a sűrűn hulló hó ellenére is csendes áhítattal figyeljük, ahogy felavatják a vallásszabadság emlékművét. Liviu Mocan különleges alkotását Jákob lajtorjájának története ihlette, mellyel épp úgy kapcsolja össze a mennyet és a földet, ahogy az előző estén Alan Williams.

Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere a szobor előtt arról beszél, hogy az igazságért való küzdelemben egymásra találhatnak a különböző felekezetek. Mint mondja, Erdélytől kaptuk a vallásszabadságot, melynek megéléséhez egyszerre kell felfelé tekintenünk az Úristenre, és oldalra is, embertársaink felé – ha ezt a vertikális és horizontális síkot egymáshoz illesztjük, „megkapjuk Krisztus keresztyét.”

Érezzük mind, akik összegyűltünk ezen a történelmi helyen, hogy végső soron erre a keresztre mutat az ég felé szaladó bronz létra is, melynek utolsó fokai mádként törnek a magasba, emlékeztetve rá, hogy bennünk épül az út Isten felé.

Létezésünk alapja

Indulás előtt egyházunk képviselőivel a közös ünnep és a Tordán elfogadott val-

lásbéke jelentőségéről beszélgetünk. „1568 olyan új fejezetet nyitott a társadalomban és az egyházak között, ami a mai világban még komolyabb jelentőséggel bír. Kimondták, hogy egymás elismerése és tisztelete kiemelkedően fontos” – véli Csúry István. A református püspök szerint a törvény felhívta a figyelmet az igehirdető tiszteletére, ami együtt jár az ige tiszteletével, hiszen a reformáció nyomán az ige került az egyházi gondolkodás középpontba: az igehirdetés mindennek az alapja, bármi más ezután következik. „Ma, amikor bántjuk egymást – nem különböző nemzetek, hanem magyar a magyart –, azért van, mert nem ismertük fel, amit őseink 1568-ban már tudtak – mondja Csúry István. – Az, ami 450 évvel ezelőtt történt a vallás- és lelkiismereti szabadság kapcsán, egy követendő magatartásformát hoz elénk, amit erősít a közös ünnep.”

Kató Béla szerint bár az unitáriusok a tordai vallásbéke elfogadásának időpontjától származtatják létezésüket, az akkori határozat mindnyájunk számára fontos. „Hihetetlen, mekkora bölcsességgel rendelkeztek az erdélyi rendek, mai létünk is az akkori döntésnek köszönhető” – mutat rá. Ha az akkori rendi országgyűlés nem az igével, hanem karddal és hatalommal kívánta volna megoldani a konfliktust, akkor a teljes pusztulás, a felekezetek kiirtása is bekövetkezhetett volna. „Hálásnak kell lennünk az akkori döntésért, melynek csírája hiszem, hogy még ma is bennünk él – vallja Kató Béla. – Ebből a szellemiségből származik a felekezetek közötti békeség és az együttműködés vágya. Ahogy együtt ünnepeltük tavaly a reformáció jubileumát, úgy az 501. évben is együtt folytatjuk az ünnepelést és a hálaadást.”

Farkas Zsuzsanna, Fotó: Bertalan Johanna, Kalocsai Richárd, Kiss Gábor/reformatus.hu

Elhunyt Tökéczki László

Elhunyt Tökéczki László Széchenyi-díjas történész, a Dunamelléki Református Egyházkerület főgondnoka, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának tanszékvezető egyetemi docense. 66 éves korában, január 8-án hívta magához Teremtője.

Nem a tudomány, hanem a nép szolgálatát választotta – erről beszélt Tökéczki László, amikor tavaly március 15-én Széchenyi-díjat vehetett át a köztársasági elnöktől. „Bár történésznek készültem és mindvégig tudományos pályán tevékeny-

kedtem, még a rendszerváltás előtt meghoztam egy döntést: nem az egyetemi karrier a legfontosabb, hanem az ismeretterjesztés, a nép felvilágosítása. (...) Ez a munka soha nem érhet véget, mindig szükség lesz olyanokra, akik segítenek a magyar népnek megismerni múltjuk kevésbé ismert, eltorzított, eltagadott részleteit” – fogalmazott munkásságáról. A konzervatív gondolkodó a Parókia portálnak azt mondta: „Az igazság ugyanazért fontos, mint a szabadság. Az igazság tesz szabaddá, és a szabadság teszi lehetővé az

igazság kimondását. A későbbiekben megbosszulhatja magát, ha az emberek nincsenek a tudás birtokában, vagy hazugságokat hordoznak magukban.”

Tökéczki László Szikszón született

1951. szeptember 23-án. Miskolcon érettségizett, majd debreceni és budapesti egyetemi tanulmányai után történelem-német szakos tanári diplomát szerzett. 1975 és 1978 között a kispesti Landler Gimnáziumban tanított. 1978-tól a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Kutatócsoportjánál dolgozott, majd 1985-től az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) pedagógiai tanszékén neveléstörténetet tanított. 1989-től az ELTE művelődéstörténeti tanszékének docense, majd tanszékvezetője volt.

Tőkéczi László számos pozíciót betöltött: 1991-től a Hitel szerkesztője, majd három évvel később a Valóság főszerkesztője lett. Önkéntesként részt vett a Protestáns Szemle szerkesztésében. A Duna TV alapító kuratóriumának tagja volt, ebben a tisztségében a történelmi egyházakat is képviselte. 1988-ban Albert Gábor íróval közösen megszervezte a Magyar Protestáns Közművelődési Egyesületet. Oroszlánrészt vállalt a Magyarországi Református Egyház szárszói értelmiségi konferenciáinak újraindításában. Azok

legfontosabb előadásait kötetben adták közre (Szárszó 1992–2001: a Református Értelmiségi Konferenciák előadásai. Szerkesztette: Albert Gábor–Tenke Sándor–Tőkéczi László. Budapest, 2002).

Elnöke volt az 1998-ban alapított Református Tehetségondozó Alapítványnak, valamint alapító tagja a Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítványnak. 1999-től a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány kuratóriumának tagja volt, és betöltötte a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT) alelnöki pozícióját is. Számos könyve, tanulmánya jelent meg.

Tőkéczi László a budahegyvidéki református gyülekezet tagja volt. 2002-ben a Dunamelléki Református Egyházkerület világi főjegyzőjévé, 2009-ben főgondnokává választották, amely pozíciót egészen haláláig betöltötte.

2014-ben a Magyar Érdemrend középkeresztjével, majd három évvel később Széchenyi-díjjal ismerték el munkásságát.

Ha minden embernek a nyakában egy tábláscskával kellene járkálnia, rajta egy

mondattal, ami őt kifejezi, vagy számára fontos, mi lenne Tőkéczi László történész tábláscskáján? – tettük fel a kérdést a történésznek az egyik utolsó interjúban, amire így felelt: A konfirmációs emlékgém: „Légy hú mindhalálig, és neked adom az élet koronáját“.

Tőkéczi László rövid betegség után, 2018. január 8-án reggel hunyt el. Az elhunytat az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Eötvös Loránd Tudományegyetem és a Dunamelléki Református Egyházkerület saját halottjának tekinti.

Temetése 2018. január 23-án délelőtt 10 órakor lesz Budapesten, a Fiumei Úti Sírkert Nemzeti Emlékhely (1086 Budapest, Fiumei út 16-18.) ravatalozójából. A család kérése, hogy a gyászolók csak egy szál virágot hozzanak magukkal, a koszorúra szánt összeget a Bethesda Kórház Alapítvány számára utalják át támogatásként (10300002 – 20350699 – 70073285; MKB Bank; 1056 Budapest, Váci u. 38.).

Kommunikációs Szolgálat/reformatus.hu

Istentől Kapott hatalom

Feloldozni és gyógyítani – e kettőt együtt nevezte a tisztségébe január 19-én beiktatott horvátországi református püspök, Szenn Péter legfőbb feladatának dunamelléki szolgatársa, Bogárdi Szabó István.

Az evangéliumi történetben érezhetők magukat Haraszi reformátusai és a Kárpát-medence különböző pontjairól érkezett vendégek, akik a péntek déli órákban zsúfolásig megtöltötték az Eszékhez közeli 300 fős település kicsiny

ezt mondani: Kelj fel, és járj? De azért, hogy megtudjátok, az Emberfiának van hatalma bűnöket megbocsátani a földön” – ekkor (Jézus) ezt mondta a bénának: „Kelj fel, vedd az ágyadat, és menj haza!” (Mt 9,5-6)

református templomát. Az ünnepi istentiszteleten kértek áldást a Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyház tavaly novemberben megválasztott vezetőinek – Szenn Péter püspöki és Kel József főgondnoki – szolgálatára.

„Ugyan mi könnyebb? Azt mondani, hogy megbocsáttatnak a te bűneid, vagy

Az ünnepi alkalmon Bogárdi Szabó István püspök a béna meggyógyításáról prédikált, akit barátai a tetőt kibontva juttattak Jézus lábai elé. A történetet Máté, Márk és Lukács – mindegyik a saját stílusában – egyaránt beépítette evangéliumába. „Egyszerű kis történet, de mi lenne, ha megnyílna a mennyezet

és ebbe a zsúfolt terembe valakik közénk eresztenének egy bénát, arra kérve minket, hogy állítsuk talpra barátjukat?” – tette fel a kérdést az igehirdető.

A gyógyítás és a feloldozás hatalma

A Magyarországi Református Egyház lelkes elnöke arra hívta fel az ige hallgatóinak figyelmét, hogy míg Márk és Lukács szerint a csoda szemtanúi ámulatba estek, mint akik ilyet még sosem láttak, Máté leírása szerint a sokaság azért dicsőítette Istent, mert ilyen hatalmat adott az embereknek. „Ez egy mélyebb dimenzió, amitől összeszorul a szívünk” – utalt Bogárdi Szabó István arra, hogy Jézus, amikor tanítványait elküldte a világba, egyaránt hatalmat adott nekik a bűnbocsánat hirdetésére és a gyógyításra.

„Kelj fel és járj” – „megbocsáttatnak a te bűneid”. Melyik a könnyebb? Melyik a nehezebb? Melyik a fontosabb? Melyiket tudjuk kimondani, bízván abban, hogy Isten ad hozzá erőt, és melyiket nem bírjuk, nem akarjuk kimondani? – kérdezte mindannyiunktól az igehirdető. Mint mondta, sokan annyit várnak az egyháztól, hogy gyógyítson és segítsen az emberek nyomorúságán, míg egyes keresztyének csak a bűnbánat és a megtérés fontosságát hangsúlyozzák, ezt szabják az áldás és a szeretet feltételéül. „Hajlamosak vagyunk csak az egyiket nézni, a másikat elvetni, de Jézusnál ezt a gyógyí-

tást és a feloldozást mindig együtt látjuk. Külön-külön mindkettő nehéz, együtt viszont mindkettő könnyű” – hangsúlyozta a Zsinat lelkészi elnöke.

„Itt, a Baranya-háromszögben, e meggyötört, sokat civakodó közösségben mi a könnyebb? Hetvenhetedszer is megbocsátani? Végre talpra állni? És mi a sorrend?” – prédikációja végén Bogárdi Szabó István imádságra buzdított a horvátországi reformátusokért és új vezetőjükért, hogy tudjanak élni az Istentől kapott hatalmukkal: töltsék be a gyógyítás és a feloldozás szolgálatát.

A szeretet igazsága

Ezután a haraszi templomban letette esküjét a nemrég megválasztott püspök. A Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyház 2017 novemberében tartott tisztújító zsinatot, melynek eredményeképp a következő hat évben Szenn Péter püspök és az újraválasztott Kel József főgondnok vezeti a kicsiny református közösséget. Szolgatársaik, a Kárpát-medencei református egyháztestek vezetői Isten áldását kérték mindkettőjük és az új zsinati ciklus minden tisztviselőjének – Gamos Igor főgondnok-helyettes, Hájek János zsinati jegyző és pénztáros, Turšić Darko missziói előadó, Čokolić Atila jogi tanácsadó, Kanalas János szlavóniai esperes és Káposzta János egyházmegyei gondnok, valamint Bíró Ferenc baranyai egyházmegyei gondnok – szolgálatára. (A baranyai esperesi és a számvevői tisztséget novemberben nem sikerült betölteni.)

„Meggyötört népünknek leginkább közösségre van szüksége” – ezek voltak szinte az első szavai beiktatott püspöként Szenn Péternek, aki azt is hozzátette: annak módját már nem kell tovább keresni. „Isten örökkévaló igazsága az a szeretet, amit Jézus Krisztusban adott a világnak, ezt kell megosztanunk másokkal” – mondta püspöki székfoglaló beszé-

dében. Arra hívott mindenkit, hogy ne a saját igazát keresse, hanem alázattal, hosszútúrésszel és örömmel élje mindennapjait.

Szenn Péter 1975. augusztus 8-án született. Sárospatakon és Eszéken végezte tanulmányait. Haraszi, Brekinszka és Vinkovci gyülekezetek lelkésze. Korábban a Katechetikai Hivatal vezetőjévé nevezték ki, 2011-ben pedig az országos egyház missziói előadójának választották meg. Felesége, Balázs Vanda szintén lelképásztor.

„... én választottalak ki”

Huszár Pál főgondnok, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának világi elnöke köszöntőjében Isten áldását kérte az új püspökre és feleségére, valamint gyülekezeteikre, s egyben arra biztatta őket, Istentől kérjék el az erőt a megnövekedett feladatok elvégzéséhez, abban támogassák egymást.

Antun Škvorčević pozsegai püspök megköszönte az újonnan beiktatott püspök ökumenikus szellemiségét és azzal bátorította, hogy Jézus Krisztus választotta őt ebbe a szolgálatba, akinek mindannyian tanítványai, sőt az ige szava szerint barátai vagyunk, így pedig katolikusok és reformátusok egyaránt egy közösség tagjai. Bramko Berić evangélikus püspök arra kérte Istent, töltsé be teljesen Szentlelkével az új vezető szívét, hogy hűségesen tudja végezni a békéltetés rá bízott szolgálatát.

Fülöp Attila egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár Balog Zoltán emberierőforrások-miniszter köszöntő gondolatait tolmácsolta, aki a református egyházat a túlélést jelentő bárkához hasonlította a horvátországi magyarok életében, egyben biztosította az anyaor-

szág támogatásáról az általuk végzett nemzetmentő munkában.

Az istentiszteleten közreműködött az Alfalusi vegyeskórus, a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának harmona kvartettje és Kátai Zoltán énekmondó, aki a térség reformátorának, Sztárai Mihálynak Mindenkoron áldom az én Uramat kezdetű dicséretét adta elő.

A mai Horvátország területén a reformáció tanai gyorsan támogatásra találtak. Sztárai Mihály (?-1575) Szlavónia és Baranya területén mintegy 120 gyülekezetet alapított, püspökségének székhelye Laskó volt. Az ellenreformáció hatására számuk jelentősen visszaesett, a 2011-es népszámláláson valamivel több mint négyezren reformátusnak vallották magukat, köztük csehek és horvátok is. Ezek a közösségek Trianon után a Szerb-Horvát-Szlovén királyság (később Jugoszlávia) területén létrejött református egyház részei lettek. Az önállósult Horvátországban több református egyház is létrejött, a Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyház 2013-ban csatlakozott a Magyar Református Egyház testvéri és hitvallási közösségéhez.

Feke György, fotó: Vargosz /reformatus.hu

Miért jött Jézus?

Kedves Olvasóink! Jézus szolgálata elején elhív 12 embert, 12 tanítványt. Pétert, András, Jakabot és Jánost a halászhálóktól hívta el, most pedig azt olvashattuk a jelzett történetben, hogy Mátét a vámszedő asztaltól hívta el. Nem tudjuk, mi alapján választotta éppen őket. Nem voltak semmiben sem különlegeseek. Nem töltötték minden percüket a templomban, vagy éppen imádsággal. Nem voltak tökéletesek, semmiben sem különböztek a többi embertől. Mégis őket választotta Krisztus, és ők hallgattak a hívására.

Ebben az esetben egy vámszedőt hív el Jézus. Egy bűnös embert, akit sokan gyűlöltek, aki az ellenséggel cimborált. Mindenki elkerülte, csak Jézus nem. Ő megszólította, és változást hozott az életébe.

Ezek után történik az, amiről írni szeretnék. Jézus bemegy egy házba, és tanítványaival együtt letelepszik az asztalhoz. Csatlakoznak hozzá vámszedők és bűnös emberek. Leülnek Jézus mellé és hallgatják Őt. Nyitott szívvel és lélekkel, mert a megmentőt látják benne. Vannak ott azonban mások is. Ott vannak a farizeusok, akik nem azért mentek oda, mert csodálják Jézus tanítását, cselekedeteit, hanem, hogy csapdába csal-

ják, hogy bánthassák. Amikor megláták, kikkel ül egy asztalnál, felháborodtak. Jézust magát nem merték megszólítani, így a tanítványaihoz fordultak a kérdéssel: Miért eszik a Meszteretek együtt a bűnösökkel?

Jézus meghallotta a kérdést, és válaszolt is. A válaszával pedig világosan elmondja, miért is jött közénk. Odafordult a farizeusokhoz, és azt mondta, hogy nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek. Nem azért jött, hogy az igazakat hívja, hanem a bűnösöket.

Hát ezért jött el Jézus Krisztus! Azért, hogy a betegeket gyógyítsa, hogy a gyengéket megerősítse, hogy a bűnösöket megigazítsa! De ezt már Ézsaiás próféta is megírta: „A megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölő méceszt nem oltja el, igazán hirdeti a törvényt.” Ézsaiás 42:3

És a legfontosabb kérdés: Ki kapja meg Jézustól a gyógyítását, a bűneinek bocsánatát? Aki felismeri, hogy bűnös, hogy szüksége van orvosra! Csak annak van esélye a gyógyulásra, aki felismeri, hogy beteg, és elmegy az orvoshoz! Forduljunk hát oda a gyógyító orvoshoz, Krisztushoz!

Aranymondás: „Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.” János 8:12

Imádság: Mindenható Isten! Köszönjük Neked a Krisztus áldozatát, köszönjük, hogy Ő orvosként jött el közénk, hogy meggyógyítson, hogy elvegye bűneinket. Add, hogy oda tudjunk menni Hozzá, és általa gyógyuljunk! Ámen.

Kraus Viktor

Bibliismereti vetélkedő Kazincbarcikán

A kazincbarcikai Irinyi János Református Oktatási Központ Tompa Mihály Általános Iskolája 2017. december 8-án már 4. alkalommal rendezte meg a Bibliismereti és Zsoltáréneklő versenyt, melyen a Tiszáninnen Református Egyházkerület református iskolai csoportjai mérték össze tudásukat, leleményüket. Most először a Vajáni Református Egyházi Alapiskola diákjai is részt vettek a versenyen. A hatodikosok négy fős csoportja, név szerint **Dobrovsky Andrea,**

Lajos Eszter, Majoros Chiara és Kraus Viktor Máté képviselték az iskolát, akiket **Nt. Hozák Viktor,** vajáni lelkipásztor készített fel. A felkészítés jól sikerült, hiszen a csapat 2. helyezést ért el. A legnagyobb nyeresemény azonban az volt, hogy egy igazán tartalmas és izgalmas napot tölthettek el anyaországi társaikkal versenyezve és ismerkedve. A kazincbarcikaiaknak köszönjük a meghívást és a szíves látást, a gyerekeknek pedig a tisztes helytállást.

Kraus Viktor

Református Újság

Gyülekezeti tájékoztató

Kiadja a Lónyay Gábor Polgári Társulás

Cím: Deregnő 216, 076 74 Deregnő

IČO/reg.szám: 31256732

Nyilvántartási szám: EV 5612/18

ISSN: 2585-8491

Megjelenik havonta.

Kereskedelmi forgalomba nem hozható.

Terjeszti a Deregnő-i Református

Keresztyén Gyülekezet

Szerkesztőség:

főszerkesztő: Csoma László,

szerkesztők: Csoma Annamária, Györky Szilvia,

Kraus Viktor, kárpát-medencei tudósítók:

Fábián Tibor, Szenn Péter

Szerkesztőség címe:

076 74 Draňov-Deregnő 216,

Tel.: 056/639 53 96, Mobil: 0908 035 094,

E-mail: ladislavcsoma@gmail.com

vagy csomalaszlo@centrum.sk

Nyomja: Györky Marián - MS PRINT

